

Aizvadīts kārtējais PLEIF – Ekonomikas un inovāciju forums

No kreisās: Andris Rubins CEO, *Managing Partner*, *NORD DDB Rīga*, Elita Gavele, Diasporas lietu vēstniece, ĀM, Kristīne Saulīte, PBLA priekšsēde, Mārtiņš Andersons, PBLA un ĀLAs vicepriekšsēdis, Lora Egle, PBLA projektu lietvede, Ivars Slokenbergs, moderators, Līva Stūrmane, *The Red Jackets*, Jānis Andersons, PBLA pārstāvniecības vadītājs, Raitis Eglītis, PBLA izpilddirektors // Foto: Vitoldš Gabrāns, Ārlietu ministrija

19. novembrī PBLA aizvadīja ikgadējo Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumu (PLEIF), kas šogad notika Rīgā. Kā arī citgad, to atbalstīja Ār-

lietu ministrija un PBLA sadarbības partneri – Amerikas Tirdzniecības palāta Latvijā, uzņēmumi “*Gateway & Partners*” un “*Darzins Legal*”, kustība “*The*

Red Jackets” un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA). Forums, kuram bija pieslēgušies nepilni divi tūkstoši klausītāju un skatītāju no 25 valstīm pa-

saulē, notika tiešsaistes formātā. Visa foruma gaitu dinamiski un prasmīgi vadīja PBLA vicepriekšsēdis Mārtiņš Andersons. (Turpinājums 6. lpp.)

Latvija dienu ritējumā

3. un 4. lpp.

Par politisko kultūru un sabiedrības atbildību

5. lpp.

Par ko sprieda PLEIF?

6. lpp.

“Latvijas bruņotie spēki ir labi sabiedrotie”

7. – 8. lpp.

To der zināt!

10. lpp.

Atbalstīsim Latgales skolas!

11. lpp.

Dailes teātrim 100

Pirms simt gadiem 19. novembra vakarā kādreizējā Amatnieku biedrības namā Romanova (tagad Lāčplēša) ielā 25 vērās priekšskars Raiņa traģēdijai “Indulis un Arija”. Šo brīdi pieņemts uzskatīt par Dailes teātra dzimšanu. Pirmais direktors bija Rainis, kaut būtībā teātra ideju bija izspāņojis Eduards Smiļģis, kurš ķērās pie inscenēšanas un divus gadus desmitus arī tēloja lielāko tiesu galveno lomu.

Līdzās Nacionālajam teātrim nu Rīgā bija otrs teātris – ne tikai konkurents publikas pievilināšanas ziņā, bet pēc Smiļģa ieceres – atšķirīga, vēl nebijusi mākslas vienība, kurās mērķis bija uz skatuves īstenot vairāku virzienu sintēzi, teatrālo spēli sakausējot ar izrādes vizuālo tēlu, mūziku, kustību, gaismu partitūru. Eduarda Smiļģa Dailes teātris sava dibinātāja vadībā bija jaunu formu, jaunu ceļu meklētājs. Tas pamazām iekaroja skatītāju atsaucību un dedzīgu mīlestību.

Gadu gaitā mainoties aktiešu un skatītāju paaudzēm, mākslinieciskiem vadītājiem un laikmeta kolizijām, piedzīvojot arī pārcelšanos uz Smiļģa izspāņoto jauno teātra ēku Brīvības ielā,

Jaunajā izrādē “Smiļģis” galveno varoni iemiesos seši Dailes teātra aktieři. Ar nepacietību gaidām tikšanos // Foto: Kristaps Kalns

tagad teātris svin savu simtgadi. Notiek atjaunošanās gan fiziski, remontējot plašo teātra namu un tā priekšlaukumu, gan mākslinieciski – tikai šogad iegūtu līderu vadībā. Kopš pavasara direktors ir populārais aktieris ar uzņēmēja pieredzi Juris Žagars, mākslinieciskais direktors Viesturs Kairišs. Iestudējumi, kas tapuši jaunajā posmā, pārvarot pandēmijas laika grūtības, liecināja par skatuves mākslas pagriešanos aktuālas problemāti-

kas un jaunu izteiksmes meklējumu virzienā. Jubilejas svinības nācies atlikt, jo valstī izsludināta ārkārtas situācija, kurā skatītājiem jāiztiek bez teātra.

Bet darbs rit, notiek jaunu izrāžu mēģinājumi. Jubilejas dienās teātris paziņoja par divu jaunu iestudējumu pabeigšanu. Mazajā zālē sagatavots Regīnas Ezeras romāna “Zemdegas” skatuves variants, bet uz Lielās skatuves gatavs uzrunāt skatītājus Māras Zālītes jaundarbs “Smiļ-

ģis”, ko iestudējis mākslinieciskais direktors Viesturs Kairišs. Eduardu Smiļģi šai izrādē tēlo seši Dailes aktieři, iemiesojot teātra radītāja sugestīvo, daudzveidīgo un daudzšķautņaino tēlu.

Dailes teātris dzīvo, strādā, attīstās. Un tas katrā ziņā ir vērtīgāk nekā nogrimt pagātnes panākumu atcerēs un pulcēties pompozās svinībās.

Latvijas pasta izdevis pastmarku ar fotomākslinieka Guņāra Bīndes slaveno Smiļģa fotoportretu, savukārt grāmatu apgāds “Nepuņns” laidis klajā apjomīgu un bagātīgi ilustrētu grāmatu “Dailei 100”.

Gundega Saulīte

MĀRIS
BRANCIS

“Mēs par Madernieku varam teikt, ka viņš ir ieaudzis savā stilā un latvju tauta ieaugusi viņā,” tā tieši pirms 100 gadiem rakstīja gleznotājs Kārlis Miesnieks. Un dižajam piebalzdēnam var tikai piekrist – vismaz pavisam nesenos laikos katrai audējai vai rokdarbniecei Jūlija Madernieka vārds bija vienmēr uz lūpām, un viņu daudzina kā izcilāko meistaru latviešu daiļamatniecībā. Varēja aizmirst Ansi Cīruli, Jūliju Straumi vai kādu citu, bet viņu zināja.

Arī aiztecējušā gadsimta 70. – 80. gados manu studiju laikā Mākslas akadēmijā mākslas vēsturē nepārtraukti runāja par Jūliju Madernieku (1870 – 1955) gan kā par lielu ornamentu meistaru, gan kā par paklāju un citu tekstiliju autoru, gan kā par interjeru mākslinieku, par pedagogu, taču visvairāk par viņu kā par prasīgu un stingru izstāžu recenzentu, kuŗš dziļi un patiesi novērtējis sava laika mākslas attīstības procesus Latvijā. Padomju okupācijas gados notika par vairākas viņam veltītas izstādes, bet nekad tās nebija tik pilnīgas un emocionāli iedarbīgas kā pati jaunākā, kas tagad līdz pat nākamā gada 28. februārim skatāma Dekorātvās mākslas un dizaina muzejā Rīgā. Izstāde ir ārkārtīgi krāšņa un notiek mākslinieka 150 gadu jubilejas reizē.

Tāpat jāizceļ prieks par to, ka vismaz Rīgā izstāžu rīkošanā esam aizgājuši no rutīnas, kad vienu mākslas darbu nomaina ar otru un pasludina, ka jauna izstāde ir sagatavota. Tagad liela vērtība ir ne tikai ieguldītajam pētnieciskajam darbam, bet arī izstādes vizuālajam tēlam kā palīgīdzeklim saturiskajai, emocionālajai un ideoloģiskai iedarbībai uz skatītāju.

Pietiek pārspert soli pāri izstāžu zāles sliekšnim, kad skatītājs ir ierauts Jūlija Madernieka garīgajā telpā. Etnogrāfiskos ornamentus izmantoja, kuplīnāja un bagātināja Ansis Cīrulis un viņa kolēģas, tos izmantoja Jūlijs Madernieks savos paklājos, aiz-

karos, mēbeļu audumos vai tapetēs, taču viņa darbos tas bija tikai pamats, uz kā viņš radīja savus rakstus, gluži citus nekā ierastos ornamentus, ko nosaucam par Jūlija Madernieka stilu.

Tas notika tāpēc, kā uzsvērt izstādes veidotāja Rūta Rinka, ka Jūlijs Madernieks, sekojot laikmeta prasībām, “izvirzīja mērķi radīt vienotu stilu, kuŗa izkopšana kļuva ar viņa radošā mūža virzošo spēku un izpaudās visdažādākajās darbības jomās. Šodien, skatoties uz Madernieka stilu ar simt gadu distanci, tas pārsteidz ar savu laikmetīgumu, bet pats mākslinieks – ar radošās darbības neparasti universālo diapazonu.”

Latvju stila veidotājam Jūlijam Maderniekam 150

Labdien, mīlie laikraksta lasītāji!

Šoreiz pie Jums vērsos ar lūgumu palīdzēt atšķētināt senu noslēpumu – kādas Latvijā dzīvojušas dzimtas likteni. Meklēju jebkādu informāciju par Alberta Georga un viņa dzīvesbiedres Klaudijas Bots (arī: Boots, Bōts, Boot) likteni.

Alberts Georgs Bots dzimis 1897. gada 6. septembrī Rīgā. Latvijas pilsonis. Luterānis; bijis pieredzīgs Vācu Ģertrūdes draudzei. Pēc profesijas grāmatvedis. Viņa dzīvesbiedre bija **Klaudija (Klawdija) Bots**, Semjona meita, dzimusi Pisareva. Klaudija dzimusi 1900. gada 23. jūnijā Charkovā, Ukrainā. Pāris dzīvoja Rīgā un

Alberts Bots (pirmais labajā pusē, ar salocītu mēteli pār roku) un viņa dzīvesbiedre Klaudija Bots (pirmā no kreisās puses, gaišajā kostīmā)

viņiem bija divas meitas: **Edīte Otilija Bots**, dzimusi 1925. gada 9. janvārī, un **Sigrīda (Zigrīda) Bots**, dzimusi 1930. gada 16. martā.

Pēdējā šīs ģimenes dzīvesvieta adrese Rīgā bija Lāčplēša ielā 66 – 44, kur vēl 1940. gadā tirgotājs Alberts Bots reģistrējis savu firmu “Alberts Bots”.

Otrā pasaules kara laikā ģimene devusies bēgļu gaitās. Pēc neoficiālas informācijas – visi četri uzķāpuši uz kuģa, lai brauktu uz Vāciju vai Zviedriju.

Pastāv hipotēze, ka ar kuģi brauciena laikā notikusi nelaime un tas ar visiem pasažieriem nogrimis. Tā gan ir tikai hipotēze bez jebkādiem pierādījumiem. Šos cilvēkus meklē viņu radnieki Latvijā.

Mīlie lasītāji, ja vien Jums par kādu no šiem cilvēkiem ir kaut nīcīgākā informācija, liels lūgums sazināties! Mana e-pasta adrese ir lasmag2007@inbox.lv un telefona numurs – 00371 29844524.

Lāsma Gaitniece

Taču tas, ka Jūlijs Madernieks tiecās radīt vienotu stilu, nav īpašs pārsteigums – pēc tā savulaik tiecās mākslinieki gadsimtu mijā – radās jūgendstils un citi vēl pirms tā. Arī latviešu stila veidotājs ceļu aizsāka, paķērdams sev ceļosāmā jūgendu, kas mēģināja būt par pasaules vienotāju. Cita lieta – Jūlijs Madernieks centās radīt nacionālu, latvisku stilu, izceldams tautas rakstos bazētu tautiskumu. Atcerēsimies 19. – 20. gadsimta mijā radušos Skandināvijas un ziemeļu valstu nacionālo romantismu, kam aicināja sekot Janis Rozentāls un ko izmantoja latviešu arhitekti. Atgādināsim tāpat to, ka šo gadsimtu mijā latvieši arvien drošāk un spēcīgāk sevi pieteica kā saimnieciskajā dzīvē, tā kultūrā. To uztvēra arī Jūlijs Madernieks, kuŗš piedāvāja savu ļoti oriģinālu un spēcīgu skatījumu, savu variantu, kā izcelt un vienot latviešu tautu. Arī vēlāk 20. gadsimta 20. – 30. gados viņš attīstīja šo stilu visās dzīves jomās, jo īpaši interjerā, mēbeļēs un tekstilijās. Diemžēl Otrais pasaules karš pārtrauca šī stila veidošanas turpinājumu.

Jubilejas izstādi sagatavojusi kurātore Rūta Rinka un projekta vadītāja Inese Baranovska, viņām palīdzējusi izstādes māksliniece Dace Džeriņa un grafiskā dizaina autors Mārtiņš Ratniks, kā arī visa plašā tehniskā komanda.

Šīs ekspozīcijas virsvērtība ir tieši apliecinājums, ka Jūlijs Madernieks latviešu mākslā bija unikāls, neatkārtojams un daudzpusīgs. Līdz šim skatītās izstādes patīkami atgādināja par autora lielo devumu latviešu kultūrā, taču nekad neatklāja mākslinieka fundamentālo nozīmi. Šoreiz to panāk gan ļoti plašais ekspozīcijas daudzums, kas līdz šim nebija savākts vienuviet, gan ekspozīcijas mākslinieciskais iekārtojums. Lielus laukumus klāj Madernieka rakstu atkārtojumi un palielinājumi. Izstādes veidotāji nebīstas rakstus uzkrāsot vietvietām pat uz grīdas. Tas viss rada svētku noskaņu, izceļ jubilāra unikālo vietu vispārējā kultūrā.

Bez paklāju, aizkaru un mēbeļu audumu skicēm apmeklētāju uzmanībai nodotas līdz šim neredzētas tekstilijas, mēbeles, grāmatu izdevumi, fotogrāfiju palielinājumi, tajos parādās Jūlija Madernieka interjeri, kas gājuši bojā karu un varu mainās.

Šī izstāde ir tāds pats atklājums kā Richarda Zariņa jubilejas izstāde Nacionālā mākslas muzeja galvenajā ēkā – kā viena, tā otra rada lepnību par tik bagātu kultūrlāni, kas atklājas, parokoties dziļāk pagātnē.

Vēl tikai jāpiebilst, ka gaidāms arī rakstu krājums, kas atklās Jūlija Madernieka personības lielumu.

Alberta un Klaudijas Botu meitas: Sigrīda (kreisajā pusē) un Edīte Otilija

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

**Valsts prezidenta
Egila Levīta apsveikums
svētkos, paceļot
Latvijas karogu Rīgas pils Svētā
Gara tornī**

Mēs esam ļoti patriotiska nācija – cilvēki domā par savu valsti, par savu uzdevumu valstij. Pirms 102 gadiem vīri un sievas izcīnīja Latvijas valsti. Pēc 20 neatkarības gadiem sekoja 50 okupācijas gadi, un nu atkal jau 30 neatkarības gadi. Mēs esam izturīgi, un katrai paaudzei ir jāpārvar savas grūtības.

Es vēlu visiem Latvijas valsts dibināšanas dienā gaišas domas par savu dzīvi, saviem tuvajiem, savu valsti. Aicinu visus vēl vairāk nekā līdz šim padomāt par saviem tuvajiem, parūpēties par viņiem, piezvanīt tiem, kuri ir izolācijā. Nākamajā – Latvijas 103. gadā – lielākais sasniegums būs, ka mēs iziesim no krīzes un situācija būs labāka. Gaišus valsts svētkus!

**Latvijas brīvības simboli
Rēzeknē, Cēsīs un Kuldīgā**

Par galveno brīvības simbolu mūsu valstī tiek uzskatīts latviešu tautai tik nozīmīgais Brīvības piemineklis. Ne velti dažu gadu laikā iedzīvotāji tā uzbūvei saziņoja aptuveni trīs miljonus latu. Brīvības statujai pašā augšā redzam trīs zvaigznes, kas simbolizē trīs novadus – Kurzemi, Vidzemi un Latgali. Latvijas raidījuma "TE!" vadītājas Dace Salnāja un Marta Selecka devās meklēt šīs trīs zvaigznes jeb apciemoja nozīmīgākos mūsu brīvības pieminekļus ne tikai Rīgā, bet arī Rēzeknē, Kuldīgā un Cēsīs.

Latgales Māra

1917. gada 26. un 27. aprīlī (pēc jaunā stila 9. un 10. maijā) Rēzeknē notika Latgales kongress, kurā lēma par vienotas Latvijas izveidi jeb Latgales, Kurzemes un Vidzemes apvienošanu. Vienotas Latvijas vārdā šim notikumam par godu 1939. gadā tika atklāts

Latgales vēstniecības GORS vadītāja Diāna Zirniņa un Latvijas raidījuma "TE!" vadītāja Marta Selecka pie Latgales Māras

Latgales atbrīvošanas piemineklis "Vienoti Latvijai" jeb Latgales Māra.

Tomēr jau pēc gada, padomju varas ietekmē, tas tika nojaukts. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas pirmais darbs Rēzeknē bija atjaunot pieminekli un 1992. gada 13. augustā Latgales Māra ieņēma savu goda vietu Atbrīvošanas alejas centrā. Divas reizes kritusi un trīs reizes augšāmcēlusies – tāds ir bijis Māras līdzšinējais liktenis.

Brīvības saule Cēsīs

Kopš 1998. gada Cēsīm atkal ir pašām sava brīvības saule – uzvaras piemineklis, kas atrodas pašā pilsētas centrā. Piemineklis, kādu redzam Cēsīs šodien, ir replika tam, kas tika uzspridzināts 1951. gadā. Vēsturniece Elīna Kalniņa stāsta, ka pirmais uzvaras piemineklis ar tādu pašu nosaukumu un lielu vizuālo līdzību atradās Vienības laukumā, ko toreiz sauca par Konventa laukumu.

Uzvaras piemineklis Cēsīs

To uzstādīja 1924. gada 16. novembrī. Šis piemineklis izveidēts stāsts aizsākās uzreiz, kad bija beidzies Latvijas Neatkarības karš. Uzvaras piemineklis ir veltīts Latvijas un Igaunijas karaspēka uzvarai Cēsu kaujās Latvijas brīvības cīņu laikā un tajās kritušajiem karavīriem. Pieminekli attēlota cīņu liesmās austošā brīvības saule un iestrādāti uzraksti: "No zobena saule lēca" un "Saviem kritušiem varoņiem".

Ēvalds Valters Kuldīgā

Brīvības simbolam ne vienmēr ir jābūt abstraktam, tēlnieka izdomātam. Ir kāds cilvēks – simbols, un viņa balss jums noteikti sāks skanēt galvā, tiklīdz jūs izdzirdēsiet viņa vārdu. Latviešu strēlnieks, brīvības cīņu cīnītājs, kuldīdznieks Ēvalds Valters.

Pie Ēvalda Valtera Kuldīgā

Kopš 2016. gada Kuldīgas rātslaukumu rotā tēlnieka Oskara Mikāna veidotais vides objekts "Tējas tase kopā ar Ēvaldu Valteru". Ir ticējums, ka katrs, kurš apsēdies viņam blakus un iedzērs ar viņu tēju, nodzīvos kā minimums tik ilgi kā Ēvalds Valters – līdz 100 gadiem. No pieminekļa uzstādīšanas brīža, tas ir kļuvis par neatņemamu rātslaukuma sastāvdaļu.

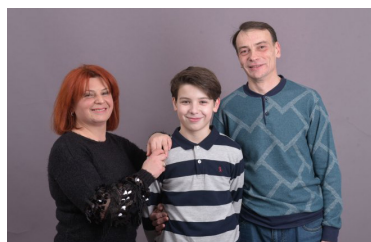
**Brīvības pieminekļa mūžs
fotografijās – izstādē
Okupācijas mūzejā**

Gandrīz kā viena cilvēka mūžs – garš, trausmais, pieredzes un dažādu atmiņu pārpilns. Tas ir Brīvības piemineklis, kurš atklāts tieši pirms 85 gadiem un kuŗa stāsts Latvijas Okupācijas mūzejā skatāms fotografiju izstādē "Brīvības piemineklis".

Brīvības pieminekļa mūžs izstādē izstāstīs no pirmā atklāšanas brīža 1935. gada 18. novembrī līdz pēdējam oficiālajam pasākumam, kad ziedus pieminekļa pakājē nolika Francijas prezidents Emanuels Makrons.

**Adoptētais Georgijs
atgūst latviešu vārdu un
atgriežas dzimtenē**

Pirmo reizi mūžā Latvijas valsts svētkus svinēja kāda gruzīnu ģimene, kas repatriantu statusā sākus dzīvi Latvijā. Pirms četriem gadiem – pēc tēva nāves – Georgijs Lomidze uzzinājis, ka ir adoptēts, kā mazs puisēns aizvests no Latvijas uz Gruziju.

Georgija Lomidzes ģimene

Tas bija iemesls, lai mainītu vārdu, dzīvesvietu un sāktu visu no nulles jaunā vietā, kopā ar ģimeni kļūstot par Latvijas pilsoņiem, reportāžā no Ventspils vēsta TV Kurzeme.

Georgijs meklējis savus radus un centies uzzināt savu mātes dotu vārdu. Izrādījies, ka iepriekš viņa vārds bijis Maigonis Porneiks. Šobrīd Georgijs Lomidze ir kļuvis par Maigoni Porneiku, tiesas procesā atgūta Latvijas pilsonība. Dēlam saglabāta dubultā pilsonība, bet arī viņam ir mainīts uzvārds, un zēns skolā apgūst latviešu valodu. Savukārt Maigoņa sieva Lela gada laikā jau nokārtojusi pirmo latviešu valodas eksāmena pakāpi. Šobrīd repatriantu ģimene dzīvo Ventspilī un atzīmē pirmos Latvijas valsts neatkarības svētkus kopā. Latvija ir vieta, kur pēc smagiem pārbaudījumiem ģimene vēlas palikt un dzīvot.

**26 Baltkrievijas Republikas
pilsoņus iekļauj nevēlamo
personu sarakstā**

Pamatojoties uz Latvijas Republikas Ministru kabinetā lemto, kā arī koordinējot ar Igaunijas un

SPILGTS CITĀTS

**Kā Latvijas tēls
vistiešākajā veidā saistās
ar Latvijas drošību**

Par šo mūsu valsts liktenim svarīgo temu *Latvijas Avīzē* izteikusies pazīstamā politiķe **Vita Matīsa**, minot līdzības ar valsts tēla veidošanas procesu un tā nozīmes izpratni tādās augstu attīstītās zemēs kā Šveice un Norvēģija

Es vēlētos kritizēt Ekonomikas ministrijas jaunāko ziņojumu "Par vienota valsts tēla izstrādi". Tas ir ļoti šauri fokusēts: vērsti tikai uz eksportu un mārketingu, it kā Latvijas tēls būtu saistīts tikai ar preču pārdošanu. Tajā nav pieminēts ne drošības, nedz arī kultūras aspekts. Kultūras izplatīšana un ziepju tirdzniecība tomēr prasa atšķirīgas pieejas. (..)

Es silti ieteiktu šai tēla veidošanas grupai izlasīt kaut vai Šveices valdības komunikācijas stratēģiju ar ārzemēm 2016. – 2019. gadam (*Strategy for Communication Abroad 2016 – 2019*). Tur Šveices publiskās diplomātijas un tēla veidošanas stratēģija ir izklāstīta ļoti skaidrā valodā, nodalot atšķirīgos mērķus un līdzekļus ekonomikas, kultūras, tūrisma un citās nozarēs. Tas turklāt ir darīts bez liekiem un neticamiem cipariem, kā arī bez samudzinātām birokrātiskām referencēm. (..)

Te es varētu citēt maigās varas teorijas pamatlicēju Džozefu Naiju: "Informācijas laikmetā runa nav tikai par to, kura armija uzvarēs, ir svarīgi, kurš stāsts būs izcīnījis uzvaru." Mūsdienu informatīvajā telpā šie stāsti ir ļoti svarīgi, un tas pilnībā darbojas arī starptautu attiecību līmenī. Ņemot par pamatu šo Naija citātu, es varu teikt, ka Latvijai tas ir arī valsts drošības jautājums.

Nevila Čemberlena 1938. gadā uzdotais retoriskais jautājums "Kurš gan aizstāvēs valsti, kas atrodas kaut kur tālu un par kuru neviens neko nezina?" nav zaudējis aktualitāti arī mūsdienās. Kā mūsdienu Latviju uztver Francijas vai Vācijas iedzīvotāji? Ja uzbrukuma gadījumā būtu jāaizstāv tāda valsts kā Latvija, vai šo valsts valdības līmeni būtu droša pārliecība, ka Francijas un Vācijas pilsoņiem ir jāsniedz mums atbalsts? Ja Eiropas pilsoņu acīs Latvija būs anonīms punkts uz kartes, valsts, kur zeļ korupcija un kas ir tikai tāds Krievijas piedēklis, tas briesmu gadījumā mums var kaitēt. Savukārt, ja priekšstats par Latviju būs tāds, ka mūsu zeme ir sena Eiropas kultūrvalsts un Eiropas civilizācijas sastāvdaļa, cerības uz citu Eiropas valstu līdzdalību situācijā, kad tiek apdraudēta mūsu drošība, ir ievērojami lielākas. Līdz ar to – valsts stāsts ir ļoti no svara. (..)

Mēs varētu iedomāties, ka Norvēģijai taču nav nepieciešamības kaut kā īpaši veidot valsts tēlu. Tomēr norvēģi paši tā neuzskatīja. Norvēģijai mobilizēties publiskās diplomātijas un līdz ar to arī valsts tēla veidošanas laukā lika 2005. gadā gaidāmā valsts simtgade. Viņi šim mērķim veltīja nopietnus resursus. (..)

Viņi aicināja uz sadarbību diplomātijas ekspertus – Londonā bāzēto domnīcu *The Foreign Policy Centre*. Kopīgi ar šo organizāciju tika identificēta galvenā Norvēģijas tēla problēma starptautiskajā vidē, un tā – ticēt vai ne – izrādījās neredzamība. Ja norvēģi uzskata, ka tāda ir viņu tēla būtiskākā problēma, tad ko gan šajā ziņā teikt Latvijai? (..)

Arī Īrijai bija savs izrāviens kopā ar *Celtic Tiger* kampaņu jaunās tūkstošgades sākumā. Iri ļoti palāvās uz kultūru kā uz būtisku savas publiskās diplomātijas sastāvdaļu. Piemēram, viņi uz Īriju atvilināja pasaules kinoindustriju. (..)

Ja visi Latvijas dažādie zīmoli turpmāk dziedās unisonā pēc vienas Ekonomikas ministrijas sagatavotas partitūras, grūti iedomāties, ka Alvis Hermanis, Elīna Garanča un citi kultūras ļaudis tam piebalsos...

Jau tagad Elīna Garanča, Mariss Jansons vai Andris Nelsons un pat Kristaps Porziņģis Latvijas pozitīvā tēla veidošanā ir paveikuši vairāk nekā visas Latvijas ministrijas kopā.

Lietuvas Ārlietu ministrijām, Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs ir pieņēmis lēmumu uz nenoteiktu laiku noteikt ieceļošanas aizliegumu Latvijā 26 Baltkrievijas Republikas pilsoņiem. Ieceļošanas aizliegums ir noteikts Baltkrievijas Republikas informācijas ministram, sporta un tūrisma ministram un viņa vietniekam, kā arī citām amatpersonām

no iekšlietu un tieslietu struktūrām, arodbiedrībām un valsts propagandas medijiem. Minētās personas ar savu rīcību ir organizējušas un atbalstījušas 2020. gada 9. augusta prezidenta vēlēšanu viltošanu un atbalstījušas tām sekojošo miermīlīgo protestu vardarbīgo apspiešanu.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Saeima 19. novembrī, konceptuāli atbalstīja

Latviešu vēsturisko zemju likumprojektu. Tās paredz radīt nepieciešamos priekšnoteikumus iedzīvotāju kopīgās identitātes stiprināšanai un latviešu vēsturisko zemju kultūrvēsturiskās vides un kultūrtelpu saglabāšanai un ilgtspējīgai attīstībai. Jaunā likuma spēkā stāšanās plānota nākamā gada 1. jūlijā. Ar jauno likumu – tā pielikumā – paredzēts noteikt katra pagasta un pilsētas piederību kādai no piecām vēsturiskajām latviešu zemēm – Vidzemei, Latgalei, Kurzemei, Zemgalei un Sēlijai. Šajās zemēs pastāvošās kultūrvēsturiskās vides un kultūrtelpu, kas raksturo latvietības daudzveidību, saglabāšanai un attīstīšanai nepieciešams pievērst visas sabiedrības uzmanību, paredzot arī atbalstu vietējām kopienām, lai sekmētu apzinātu un sistemātisku kultūrpolitikas darbu šajā jomā, teikts likumprojekta anotācijā.

Pieņemts Sabiedrisko mediju likums

Saeima 19. novembrī, trešajā, galīgajā lasījumā atbalstīja Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likumu. Jaunais likums nosaka sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu stratēģisko mērķi, juridisko statusu, darbību, finansēšanas, pārvaldības un uzraudzības pamatprincipus. Likumā noteikts, ka sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir kapitālsabiedrības, kuŗās visas kapitāla daļas pieder valstij. Savukārt jaunizveidotā Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (SEPLP) būs sabiedrisko mediju valsts kapitāla daļu turētāja. Plānots, ka SEPLP sastāvā būs trīs locekļi. Vienu no tiem izvirzīs Valsts prezidents, vienu – Saeima, bet vēl vienu – Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padome.

Kā strādā Latvijas zinātnieki vīrusa analizēs

Analizējot Latvijas koronavīrusa pacientu ģenētisko materiālu, laboratorijās redz ne vien to, vīrusu ir vai nav, bet pat to, cik daudz šī vīrusa ir cilvēkā. Tas gan pacientam nosūtītājos izrakstos neparādās. Taču ļauj saprast, vai cilvēks akūti slimo, vai testu nodod jau pēc pārlimošanas. Kārtējie paraugi ir atvesti un maiņa sāk darbu. Arī šeit – valsts zinātniskajā institūtā – darbinieki strādā maiņās un tās nesatiekas. Otrā maiņa parasti darbu beidz divpadsmitos naktī, lai nākamajā dienā visi analīžu veicēji saņemtu rezultātus. Ģenētiskā materiāla sagatavošana prasa divas stundas, pati pārbaude – trīs. Izrādās, testēšanas laikā var redzēt arī vīrusa koncentrāciju.

“Jā, mēs redzam daudz kovidā, maz kovidā, un mēs redzam, neko nezinām par cilvēkiem, bet savā starpā runājam – šis pēc pārlimošanas, vai ir nejauša sakarsme. Un analīzi atkārtojam, lai būtu pilnīgi parliecināti,” saka

BIOR Mikroorganismu genoma izpētes grupas vadītāja Irēna Meistere.

Pirms Covid testēšanas arī BIOR veica starptautisko kontroldarbu. Tas nozīmē – lai izvēlēto testēšanas metodi varētu akreditēt, no starptautiskas references laboratorijas saņēma paraugus un meklēja tajos koronavīrusu. Tāpat arī tagad regulāri notiek paraugu atkārtota testēšana, lai novērstu kļūdas. “Kļūdas ir iespējamas vienmēr, bet procenti ir niecīgi. Niecīgi! Tests ir precīzs. Kļūdu procents summējas līdz 0,01%, bet pats tests pēc būtības ir uzticams un specifisks,” saka Meistere.

Veselības ministres prognozes

Novērojot gana lielu vīrusa izplatības kritumu, pateicoties jauniešiem ierobežojumiem, būtu iespējams atkal mazināt ierobežojumus, tomēr joprojām pastāvētu iespēja, ka pēc mikstinājumiem Covid-19 izplatība atkal pieaugtu. Cik ilgi varētu nākties šādi cikliski dzīvot – mazinot un ieviešot jaunus ierobežojumus? Veselības ministre Ilze Viņķele (AP) intervijā aģentūrai LĒTA skaidroja, ka šo ciklisko pieeju ar regulējumu, tā mikstināšanu un padarīšanu striktāku, un atkal mikstināšanu – to viņš veidīgo ciklisko dabu – var mainīt tikai un vienīgi vakcīna pie nosacījuma, ja tā ir sekmīga un efektīva. Tas diemžēl nozīmē, ka, pēc pašreizējās prognozes, arī nākamais gads paies šādā ritmā. Vienlaikus ministre pauz cerību, ka ierobežojumu striktums nebūs tik izteikts, ja patiešām pirmās vakcīnas izdosies saņemt jau decembrī, kā rodotāji sola.

Militārās mācības Winter Shield

No 21. novembra līdz 4. decembrim Latvijā notiek starptautiskās militārās mācības *Winter Shield*, lai trenētu un pilnveidotu vienību kaujas spējas un bruņoto spēku savstarpējo sadarbību un savietojamību Baltijas reģiona aizsardzības nodrošināšanai.

Militārajās mācībās *Winter Shield* piedalās Sauszemes spēku Mechanizētās kājnieku brigādes, Zemessardzes, Speciālo operāciju pavēlniecības, Latvijā izvietotās NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas, Baltijas bataljona un ASV Speciālo operāciju spēku pavēlniecības Eiropā karavīri. Mācību laikā Baltijas bataljons un NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupa pilnveido spēju veikt kopīgus uzdevumus Baltijas valsts aizsardzībai, demonstrējot bruņoto spēku savietojamību un mobilitāti.

Latvijai dāvina higiēniskās sejas maskas

19. novembrī, Turcijas gaisa spēku vienība “Solo Turk”, patecībā par sadarbību Latvijas Republikas dibināšanas 102. gadadienai plānoto pasākumu ietvaros, Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem uzdāvinājusi 1000 higiēniskās sejas maskas.

“Mēs esam gandarīti par Turcijas Gaisa spēku iniciatīvu mērot

tālu ceļu, lai piedalītos mūsu valsts svētku programmā. Tāpat arī šis žests ir pierādījums mūsu ciešajai divpusējai sadarbībai, kā arī sadarbībai NATO ietvaros,” sacīja aizsardzības ministrs Artis Pabriks.

Par prezidenta atalgojumu

Valsts prezidenta kancelejas vadība nosūtījusi vēstuli Saeimas Budžeta un finanču (nodokļu) komisijas priekšsēdim Mārtiņam Bondaram. Vēstulē Valsts prezidenta kancelejas vadītājs Andris Teikmanis ir vērsies pie M. Bondara saistībā ar Valsts prezidenta kancelejas iesniegto 2021. gada budžeta pieprasījumu.

Ņemot vērā pašreizējo situāciju, ko negatīvi ietekmējusi Covid-19 vīrusinfekcijas izplatība, Valsts prezidenta kancelejas vadītājs Valsts prezidenta vārdā rosina Valsts prezidenta atalgojumam 2021. gadā nepiemērot ikgadējo indeksāciju un saglabāt to 2020. gadā noteiktajā apmērā.

Meteorologi prognozē pārsvarā pelēku ziemu

Arī 2020. – 2021. gada ziema Ziemeļeiropā būs pārsvarā pelēka, jo sals un sniegs parādīsies reti, teikts Dānijas Meteoroloģijas institūta publicētajā prognozē tuvākajiem trim mēnešiem. Meteorologi skaidro, ka ziemas attīstību Ziemeļeiropā ietekmē dažādi faktori no visas pasaules. Viens no galvenajiem rādītājiem ir ūdens temperatūra okeanos, un patlaban gan Atlantijas, gan Klusā okeana ziemeļu daļā ūdens ir silts par normu, nosliecot svaru kausus par labu siltai un nemierīgai ziemai Ziemeļeiropā.

Oskara balvai Latvijā izvirza “Dvēseļu puteni”

Nu jau trīspadsmito reizi arī Latvija izvirzījusi filmu, kas pretendēs uz nomināciju ASV Kinoakadēmijas balvai “Oskars”, sacenšoties kategorijā “Labākā ārzemju filma / *Best International Feature Film*.”

Nacionālā kino centra (NKC) izveidotā ekspertu komisija balsojumā vienojusies izvirzīt režisora Dzintara Dreiberģa spēlfilmu “Dvēseļu putenis”, kas nupat saņēmusi arī Nacionālo kino balvu “Lielais Kristaps” kā gada labākā filma, informēja NKC pārstāvji. Latvijas studiju pieteikumus vērtēja Nacionālā kino centra pieaicinātu ekspertu komisija,

Latvijas kopražojums piedzīvo pasaules pirmizrādi prestižajā Amsterdāmas kinofestivālā

Studijas *Avantis Promo* kopproducētā dokumentālā filma *This Rain Will Never Stop/Starp diviem kariem* (Ukrainas, Latvijas, Vācijas un Kataras kopražojums) atlasīta Amsterdāmas starptautiskā dokumentālo filmu festivāla *IDFA* oficiālajā programmā. Mūzikai filmā sacerējis latviešu komponists Goran Gora. Scēnārija konsultanti – Ivo Briedis, Atis Klimovičs, Ilona Bičevska. Filma pasaules pirmizrādi piedzīvoja 19. novembra vakarā *IDFA* konkursā *First Appearance*,

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

LIELBRITANIJA. Latvijas vēstniecība Apvienotajā Karalistē sirsniņi sveica visus valstspiederīgos Latvijas valsts 102. gadadienā un aicināja svinēt Latvijas dzimšanas dienu ar virtuālu svētku koncertu, kas tapis sadarbībā ar jauniem un daudzsološiem Latvijas mūziķiem, diasporas pārstāvētajiem deju kopām, kojiem un nedēļas nogales skoliņām Apvienotajā Karalistē. Šogad mūsu valsts dzimšanas dienas svinības ir citādas nekā iepriekš, bez kopā sanākšanas vēstniecībā, latviešu centros un baznīcās, tāpēc vēstniecība piedāvā virtuālu svētku koncertu un aicina tautiešus Apvienotajā Karalistē un citviet pasaulē to noskatīties un noklausīties.

KANADA. No Latvijas vēstnieka Kanadā Kārļa Eichenbauma apsveikuma Latvijas Republikas 102. gadadienā. “Mēs atkal svinam Latviju, mēs svinam Latvijas valstiskuma 102. gadadienu – Latvijas Republikas Proklamēšanas dienu. Mūsu darbs un mūsu svētki ir mainījušies. Mēs dzīvojam neierastos apstākļos. Mūsu darbigie tautieši ir visā šajā plašajā un skaistajā zemē. Viņi piemin un atbalsta Latviju. Viņi to dara nenogurstoši, burtiski no krasta, līdz krastam un līdz krastam. Paldies Jums visiem par sirsniņajiem vārdiem un domām, kas mūs uztur, kā arī dod spēku šajos neskaidrajos laikos. Mēs vēlam labu savai tautai, mēs stingri stāvam par cieņu, demokrātiju un mūsu vērtībām.”

ĪRIJA. 18. novembrī no plkst.12.00 Latvijas vēstniecības Īrijā mājaslapā un Facebook kontā bija ievietota saite uz video materiālu par godu Latvijas valsts 102. gadadienas svinībām Īrijā. Svētku video materiālā varēja redzēt Latvijas Valsts prezidenta svētku runu un Valsts himnas atskaņojumu, Latvijas vēstnieka Īrijā Jāņa Siļa svētku uzrunu, kā arī Īrijas latviešu biedrību, skolu un pašdarbības kopu apsveikumus. Video būs pieejams skatīšanai trīs mēnešus, līdz 17. februārim, lai katrs varētu noskatīties sev vēlamā laikā.

VĀCIJA. Latvijas vēstniecība Vācijā aicināja tautiešus un tautietes 18. novembrī plkst. 19 pēc vietējā laika pievienoties dziedātājas Vizmas Zvaigznes un ģitārista Viktora Santanas tiešsaistes koncertam no Latvijas vēstniecības Berlīnē. Koncertu ar sveicienu Valsts svētkos atklāja Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa. Vizma Zvaigzne ir latviešu operdziedātāja, kuŗa šobrīd papildina zināšanas vienā no Eiropas vadošajām mūzikas augstskolām – *Hochschule für Musik Hanns Eisler Berlin*.

UZBEKISTĀNA. 20. novembrī Taškentā Latvijas vēstniecība sadarbībā ar Uzbekistānas Ministru kabineta Starptautisko attiecību un draudzīgo sakaru ar ārvalstīm komiteju, “Uzbekistāna-Latvija” Draudzības Biedrību organizēja gada noslēguma pasākumu videokonferences formātā, kas tika veltīts Latvijas neatkarības proklamēšanas 102. gadadienai, kā arī Latvijas starptautiskās *de jure* atzīšanas 100. gadadienai, kas tiks svinēta 2021. gada 26. janvārī.

Sāk uzņemt filmu par Emiliju Benjamiņu

19. novembrī Rīgas ielās tika uzņemtas pirmās vēsturiskas daudzseriju filmas “*Emilija. Latvijas preses karaliene*” ainas, informēja projekta pārstāvji.

Māra Ķimele

“Māra” par Māru Ķimeli. Filma seko līdzī režisores Māras Ķimeles attiecībām ar vecomammu, dēlu un darbu, dokumentējot teātra kā nereālas realitātes tapšanu ne tikai uz skatuves, bet arī ikdienas dzīvē.

Nacionālais nemateriālais kultūras mantojuma saraksts

2020. gadā papildināts ar piecām vērtībām, tādējādi turpinot pirms četriem gadiem uzsāktu Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma apzināšanas procesu. 30. oktobra sēdē Padome lēma, ka NKM sarakstā iekļaujamas visas piecas Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma vērtības: Maija dziedājumi pie ciemu krustiem Ziemeļlatgalē, Stikla pušana Livānos. Rakstainu dubultcimdu darināšanas prasme Mazsalacā, Dūru citaras būvēšanas un spēlētārdicija un Aušanas prasme Pētera Viļumsona pusautomātiskajās vienpaminas stellēs.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

JURIS
LORENCIS

Pasaulei pāri veļas Covid-19 pandēmijas "otrais vilnis". Ne tikai Eiropā un Amerikā, nu jau arī Latvijā atkal aug saslimušo skaits. Un tomēr šis laiks būtiski atšķiras no pavasara. Lūk, dati par visvairāk cietušo (rēķinot uz iedzīvotājiem) Eiropas valsti – Beļģiju. Saslimušo skaits pandēmijas sākumā, aprīlī, bija vidēji 1400 cilvēku dienā. Savukārt novembra pirmajās dienās – 14 000, tātad desmit reizes vairāk. Mirušo skaits aprīlī – ap 250 dienā, novembrī – 180. Tas nozīmē, ka, rēķinot uz saslimušo skaitu, iespēja nomirt no Covid-19 infekcijas vismaz Beļģijā šodien ir teju 15 reizes zemāka nekā pavasarī. Līdzīga attīstība vērojama arī Latvijā. Kāpēc tas tā notiek – par to, kā mēdz teikt, zinātnieki vēl strīdas. Tagad mēs labāk pazīstam vīrusu, ir izstrādāti ārstēšanas protokoli. Tā ir tā pirmā labā ziņa. Otrā ziņa – izskatās, ka farmācijas kompāniju Pfizer, BioNTech un Moderna pūles vainagojušās ar panākumiem. Radītas vismaz divas efektīvas un drošas vakcīnas pret Covid-19. Sagaidāms, ka vakcinēšanās Eiropā sāksies nākamā gada pirmajos mēnešos. Tātad gaisma

tunēļa galā! Bet tunelī vēl jāiet cauri, un šajā ceļā mūs vēl sagaida daudzas grūtības. Un tās vairs nav medicīniskas, bet gan ekonomiskas, sociālas, politiskas, pat psiholoģiskas dabas.

Eiropas parlamenta deputāts Roberts Zīle uzskata, ka Latvijas valsts saimnieciskā politika šajos apstākļos nav īsti pareiza. Ka mēs esot pārāk taupīgi savos tēriņos, bet tas neveicina izklūšanu no krīzes. Ja tā, tad pēc pandēmijas ne vienlīdzības plaisa ES valstu starpā vēl vairāk palielināsies. Diemžēl Latvijai tas nozīmē vēl vienu cilvēku aizbraukšanas vilni. Covid-19 ir polarizējis politiku, palielinājis plaisu starp varu un tautu. Jo jebkuŗa varas iestāžu rīcība tiek uztverta kritiski. Tiek izsludināta karantīna, apstādīnāta ekonomika – cilvēki ir neapmierināti. Ja ierobežojošie pasākumi netiek ieviesti vai tie ir novēloti – atkal slikti. Ja nebūtu Covid-19, prezidents Tramps visdrīzāk būtu atkārtoti ievēlēts savā amatā. Viņam vienkārši nepaveicās.

Vēl viens jautājums, ko uzdod šī pandēmija – cik tālu var sniegties cilvēka brīvība rīkoties ar savu veselību? Šķiet, ka atbilde uz to

"Otrais vilnis" uzdod jautājumus

klūst aizvien neskaidrāka. Piemēram, vai mums ir tiesības ārstēties pie dziedniekiem? Izrādās, tie ir uzskaitīti Latvijas Profesiju klasifikatorā – dziednieks, astrologs, chiromants, okultists, zilnieks, ekstrasenss, bioenerģētiķis. Bet Profesiju klasifikators ir oficiāls valdības dokuments, apstiprināts ar Ministru kabineta 2017. gada 23. maija noteikumiem! Par marihuānas cigaretes glabāšanu Latvijā var saņemt pat līdz trim gadiem ilgu cietumsodu (Krimināllikuma 253. pants). Ja parādītos sludinājums par narkotiku tirdzniecību, vainīgais nekavējoties tiktu apcietināts. Tikmēr tūmekli varam lasīt piedāvājumus: "Melnās milas buršanās", "Ārstēju atkarības", "Noņem vīzi". Bet kādu palīdzību ar vīzi slimam cilvēkam var sniegt "burvis", kādus padomus viņš var sniegt? Vien iedarbināt cēloņsakarību ķēdi, kas ved pie katastrofālām sekām. Diemžēl nākas konstatēt, ka spēja domāt racionāli, atšķirt derīgo no māņiem sabiedrībā kopumā samazinās. Modernā cilvēka prātā sajaucies viss – zinātnes fragmenti, reliģija, ticība maģijai un banāliem māņiem. Apliecinājums

tam – jo vairāk tiek runāts par panākumiem Covid-19 vakcīnas izstrādē, jo skaļākas kļūst vakcīnu pretinieku balsis. Argumenti ir visplašākie, – sākot no runām par iespējamām blaknēm, kaitīgumu un beidzot ar iespējamo "čipizāciju". Šāda informācija izplatās privātās sarunās, interneta portālos un sociālajos tīklos. Kad es mācījos skolā (tas bija vēl padomju laikos), ik pa laikam mēs, visa klase, paklausīgi gājām uz skolas ārsta kabinetu potēties. Un neviens neprasīja, vai mēs gribam vakcinēties, vai ne. Tas pat nebija "brīvprātīgs piespiedu" pasākums, bet gan apzināta, pašsaprotama rīcība. Ja es nebūtu vakcinējies, ļoti iespējams, patlaban nerakstītu šīs rindas – jo jau sen būtu nomiris no bakām vai tuberkulozes. Šodien mēs varam sadurties ar situāciju, kad Covid-19 vakcīna gan būs pieejama, bet daļa cilvēku spītīgi atteiksies vakcinēties. Jautājums – ja šodien distancēšanās, maskas nēsāšana noteiktās vietās un situācijās ir obligāta, vai tikpat obligāta būs arī potēšanās pret Covid-19? Būtu netaisnīgi, ja izpotētie, veselie un darba spējīgie cilvēki ar savu ticību medicīnai, ar

samaksātajiem nodokļiem uzturētu kādas sabiedrības grupas privilēģiju dzīvot ekskluzīvā iedomātas brīvības pasaulē. Jau tagad tiek runāts par Covid-19 vakcīnu noliedzēju tiesību ierobežošanu. Piemēram, par aizliegumu lidot ar lidmašīnu, apmeklēt teātra izrādi vai sporta sacensības. Protams, ar varu jau nevienam šprici iedurt nevar. Bet kā būs ar bērniem? Vai vecākiem ir tiesības liegt vakcināciju saviem bērniem? Problēma, kas sasauca ar Jehovas liecinieku praktizēto svešas asins pārļiešanas aizliegumu. Viena lieta, ja pieaudzis cilvēks ir gatavs doties nāvē, atsakoties pārliet asinis. Šāda rīcība būtu uzskatāma par pašnāvību. Bet vai vecākiem ir tiesības liegt asins pārļiešanu savam bērnam? Uzskaitītie piemēri ir tikai neliela daļa no problēmu gūzmas, ar kuŗām patlaban sastopas cilvēce, patiesībā katrs no mums. Cerēsim, ka nākamais, 2021. gads, būs labāks par šo. Bet viens jau tagad ir skaidrs – pat ja Covid 19 tiks pilnībā uzveikts, vīrusa atstātās fiziskās un garīgās traumas jutīsim vēl gadu desmitiem ilgi.

SALLIJA
BENFELDE

Uz šo jautājumu pirmā atbilde, ne mirkli neapdomājoties, ir – nomainīs. Kā tajā sakāmvārdā: notīks, kad pūcei aste ziedēs.

Pēdējo nedēļu notikumus apdomājot ar vēsu prātu, varētu teikt, ka cerība ir un ka vismaz dažās partijās vai to apvienībās varbūt kaut kas varētu mainīties.

Bet par visu pēc kārtas.

12. novembrī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce paziņoja par savu demisiju, jo esot melojis, apgalvojot, ka bijušā partijas biedra Māra Mičerevska stāstītais esot nepatiesība. Tūlīt pēc tam Pūce atkāpās arī no partiju apvienības Attīstībai/Par! līdzpriekšsēža un savas partijas Latvijas Attīstībai (LA) valdes priekšsēža amata.

Pūces gāzējs Māris Mičerevskis vispirms izstājās no partijas Latvijas Attīstībai, bet pēc tam publiski paziņoja, ka Pūce viņam uzreiz pēc Rīgas domes vēlēšanām prasījis sagādāt Rīgas domes deputāta autostāvvietu caurlaidi. Mičerevskis TV raidījumā arī parādīja izziņu saraksti ar Pūci. Vēlāk publiskajā telpā parādījās arī informācija, ka šo caurlaidi izmantojusi viņa dzīvesbiedre. Šī informācija izraisīja asus pārmetumus un neizpratni, jo ministram bija dienesta automašīna, un iebraukšanai Vecrīgā speciāla papildu caurlaide nebija vajadzīga.

Pēc šiem paziņojumiem ministrs apgalvoja, ka sarakste ar Mičerevski bijusi jokošanās, kā arī apgalvoja, ka divus gadus,

kopš nav Rīgas domnieks, Rātsnama stāvvietas nav izmantojis. Tomēr jau pēc dienas ministrs paziņoja par atkāpšanos no amata. "Man ir kauns Latvijas sabiedrības priekšā un manu kolēģu partijā un partiju apvienībā priekšā, ka es esmu tā rīkojies. Arī draugu un ģimenes priekšā. Es par savu rīcību patiesi atvainojos un to no sirds nožēloju. Es esmu kļūdzies Rīgas pašvaldības autostāvvietu jautājumā, esmu patiesi izdarījis ļoti neveiksmīgu izvēli. Es esmu maldinājis savus kolēģus un Latvijas sabiedrību. (...) Nevēlos, lai jau tā sarežģītā politiskā vide mazinātu sabiedrības uzticību, jo tikai un vienīgi ar sabiedrības atbalstu un sapratni valsts ir spējīga attīstīties, pārvarot grūtības. Šobrīd, cīnoties ar pandēmiju un tās sekām, sabiedrības uzticība valdībai ir ļoti svarīga! Es atzīstu savu kļūdu un uzņemos par to atbildību," skaidroja Pūce.

Partijas Latvijas Attīstībai valdes loceklis Edgars Jaunups Latvijas Radio norādīja, ka pēc tam, kad atklājies, ka Pūce runājis nepatiesību, atkāpšanās no amata ir vīrišķīgs un nepieciešams solis. Līdzīgi to komentēja arī Saeimas deputāts, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) parlamentārais sekretārs Artūrs Toms Plešs (Attīstībai/Par!). Tomēr jauko un godīgu atbalstošo balsu kori nelielu pretrunu ienesa Rīgas pilsētas galva Mārtiņš Staķis (Attīstībai/Par!

Progresīvie), kuŗš atklāja, ka viņš uzdevis ziņas par caurlaides izmantošanu pārbaudīt, jo viņa "rīcībā bija pirmšķietama informācija, ka ministrs nav teicis taisnību, un es uz to vērsu uzmanību savā partijā."

Tālāk viss notika gandrīz vai trillera cienīgā ātrumā un stilā. Politologi pauda, ka Pūcem vajadzētu apdomāt savas tupmākās gaitas politikā. Savukārt Attīstībai/Par! Saeimas frakcijas vadītājs Daniels Pavļuts uzsvēra, ka lēmums atgriezties Saeimā ir tikai Pūces ziņā un frakcijā iespēja viņu izslēgt neesot apspriesta.

"Politikājiem nav pašlaik Latvijā pieņemts daudz atvainoties un uzņemties atbildību. Pirmais, ko gribu teikt, ka tomēr Pūces kungam ir jāpasaka paldies, ka viņš to ir darījis," sacīja Latvijas Attīstībai Saeimas deputāte Inese Iksena no Attīstībai/Par! frakcijas.

Pūce un Jaunups aicināja Rīgas Domes Attīstībai/Par!/Progresīvie frakcijai izslēgt no partijas LA aizgājušo nemiera cēlēju Māri Mičerevski. Savukārt Māris Mičerevskis vērsās Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā (KNAB) par nelikumīgu savas bijušās partijas financēšanu, jo sponsori devuši naudu partijas biedriem, kuŗiem pašiem tādas naudas nav (runa ir par 2000 eiro), lai tie savā vārdā to ziedotu partijai. KNAB pārbauda Mičerevska iesniegumu.

Rīgas Domes frakcija vēl domās, izslēgt vai neizslēgt tagad jau

bezp partijisko Mičerevski no frakcijas, bet frakcija vēl domās, vai turpināt tālāko sadarbību ar Pūces partijā.

Saeima jau apstiprinājusi Juŗa Pūces deputāta mandātu, tagad viņš ir Saeimas deputāts, par spīti pīkietam pie Saeimas, kuŗa dalībnieki aicināja neapstiprināt Pūcem Saeimas deputāta mandātu.

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks paziņoja, ka viņa partijas biedra Pūces demisija ir zaudējums valdībai. Viņš aicināja vērtēt gan pārākuma smagumu, gan devu reformas izveidē un valdības darbā. Pabriks arī nepiekrita, ka Pūcem būtu jānoliek arī Saeimas deputāta mandāts, tā izraisot dzēlīgas piezīmes un sašutuma vētru sabiedrībā.

Bet pats Juris Pūce turpina taisnoties...

Visi šie notikumi, runas un pārrunas risinās dažādu nostāstu fonā politikas aizkulisēs. Proti, jau sen tiek apgalvots, ka Edgars Jaunups ir partiju apvienības "kases" turētājs, kuŗš tad cenšas "bidēt" sev un sponsoriem vajadzīgus lēmumus valstī. Tāpat arī tiek stāstīts, ka Jaunups kontrolējot savas partijas ministrus un visu, kas notiek apvienības amatpersonu kabinetos. Savos izteikumos to publiski apstiprinājis arī jau minētais Māris Mičerevskis. Turklāt jau labu laiku aizkulisēs kļūst arī runas, ka Pūce gribot kļūt par premjeru. Grūti spriest, vai Pūcem būtu izdevies tāds "galma apvērsums", jo valdību sastādīt

Vai ministra demisija mainīs politisko kultūru Latvijā?

no citām partijām, neņemot talkā Zaļo un zemnieku savienību (ZZS), kas ir opozīcijā, būtu neiespējamā misija. Kā zināms, divas pašreizējās koalīcijas partijas – Nacionālā apvienība (NA) un Jaunā konservatīvā partija (JKP) ir noraidījuši iespēju valdību veidot kopā ar ZZS, tāpat kā ar Saskaņu. Tagad acimredzot tāds plāns, ja tas ir bijis, vairs nav iespējams.

Par to, ka nekas daudz nemainīsies, ja Saeimas frakcija Attīstībai/Par! turpinās turēties kopā, liek domāt arī tas, ka pēc tiesas sprieduma Saeimas Budžeta un finanču komisijas priekšsēdis Mārtiņš Bondars palika savā amatā, jo viņu kvēli aizstāvēja gan Juris Pūce, gan frakcija. Šogad aprīlī stājās spēkā Augstākās tiesas galīgais spriedums par 15 miljonu eiro piedziņu no "Latvijas Krājbankas" bijušās valdes locekļiem, tostarp arī no Bondara. Tādēļ, manuprāt, cerēt uz partijas Latvijas Attīstībai godaprātu nevar, atliek vien gaidīt, vai Par! spēš rīkoties godīgi un atklāti.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Aizvadīts kārtējais PLEIF – Ekonomikas un inovāciju forums

(Turpināts no 1. lpp.)

PLEIF atklāja PBLA priekšsēde **Kristīne Saulīte**, uzsverot tā saikni ar iepriekšējo, 2019. gada novembrī Valmierā aizvadīto forumu, kur tika diskutēts par Latvijas tēlu; par konkurētspējīgas izglītības nepieciešamību un tās tiešo saistību ar nākotnes profesijām; par to, kā piesaistīt talantīgus, pasaules pieredzes bagātus cilvēkus Latvijai un neaizmirst pašiem savējos; un – visbeidzot – par praktiskajām uzņēmējdarbības iemaņām un to, kas būtu jādarā un jāzina, pirms doties iekārot dažādus pasaules tirgus.

Foruma dalībniekus video uzrunā sveica **Valsts prezidents Egils Levits**, uzsverot Latvijas ekonomikas atveseļošanas nepieciešamību pēc pandēmijas izraisītās krīzes, piebilstot, ka no Eiropas fondiem Latvijai šādiem saimniecības atveseļošanas mērķiem drīzā nākotnē taps piešķirti vairāk nekā divi miljardi eiro. Šo finanču sekmīgai apguvei ļoti noderīga būtu arī ārzemēs dzīvojošo latviešu uzņēmēju un profesionāļu ekspertīze.

Foruma atklāšanā klātienē piedalījās arī Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāre **Zanda Kalniņa-Lukaševica**. Viņa uzrunā atzīmēja: "Jaunā realitāte ir likusi un ļāvusi mums daudz plašāk novērtēt, iemācīties un pielietot interneta sniegtās iespējas. Mēs nesam šķirti, mēs esam vēl vairāk savienoti un savstarpēji saistīti," teica Z. Kalniņa-Lukaševica, akcentējot, ka Latvija un tās cilvēki spēj sasniegt vairāk, par spīti šķēršļiem. "Mēs protam šķēršļus pārvērst trampļinos," viņa sacīja un atzīmēja, ka Latvijas preču eksports šī gada septembrī ir sasniedzis vēsturiski augstākos rādītājus: 2020. gada septembrī Latvijas ārējās tirdzniecības apgrozījums bija par 7,7% lielāks nekā pirms gada, tai skaitā preču eksporta vērtība palielinājās par 13%.

Runātāja gan arī atzina, ka šogad trešajā ceturksnī iekšzemes kopprodukts Latvijā ir samazinājies par 3,1%, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn. Tas nozīmē, ka Latvijas valstij jāspēj gudri atbalstīt nozares un cilvēkus, kas pandēmijas dēļ ir zaudējuši darba iespējas un ienākumus. "Eksporta pieaugumam ir un būs izšķirīga nozīme," sacīja Z. Kalniņa-Lukaševica.

Āģentūras "Nord DDB Riga" direktors **Andris Rubīns**, kam ir 23 gadu pieredze mārketingā un reklāmas nozarē, savā prezentācijā par vienota Latvijas tēla veidošanas konceptu uzsvēra, ka šai jomā ir ļoti dažādi viedokļi, bet Latvijai ir vajadzīga vienota pieeja zīmola veidošanā. Latvijā šai vienota valsts zīmola veidošanas jomā starp Eiropas valstīm nav pašā sliktākajā pozīcijā, bet tomēr ievērojami atpaliek no kaimiņos esošās Igaunijas un Somijas. (Lasiet arī politologes Vitas Matīsas viedokli 3. lpp. - Red.)

"Radošums būs atslēgvārds," savas prezentācijas noslēgumā teica Andris Rubīns. Viņš arī iebilda Vitas Matīsas presē paustajai kritikai, paskaidrojot, ka publiskās

diplomātijas un kultūras pārstāvji piedalījās valsts tēla stratēģijas veidošanas procesā, bet svarīgi ir redzēt kopainu, kurā arī eksporta nozarei ir ārkārtīgi svarīga loma.

Foruma nākamo diskusiju ciklu par Latvijas saimniecisko atlabšanu vadīja Latvijas Tirdzniecības kameras ASV (*Lat Cham*) viceprezidents, komercietisību advokāts **Ivars Slokenbergs**. Ievadot šo tēmu, viņš uzsvēra, ka latvieši vislabāk strādā tieši krīzē, to pierāda arī mūsu nesenā vēsture – mobilizēšanās pirms iestāšanās ES un NATO, kam sekoja atslābums tā saucamajos "treknajos gados".

Diskusijā iesaistījās uzņēmējs un ekonomists **Jānis Ošlejs**. Viņš diskusijas dalībniekiem pastāstīja, ka šogad ticis uzaicināts darboties Latvijas valdības izveidotajā krīzes plānošanas grupā. Pēc Ošleja domām, krīze ir sarežģīta, bet gana labs laiks, lai augtu. Krīzē, kad mums ir apdraudējuma izjūta, mēs it kā sākam skriet pa apli vai arī nedarām neko. Taču, Ošlejs uzsvēra, ka krīzē pasaule mainās. Ekspertam šai laikā ir daudz vairāk iespēju, un arī informācijas tehnoloģiju nozarei šis ir ļoti augstas aktivitātes gads. To rāda arī latviešu uzņēmuma "Printful" fantastiskā izaugsme.

Jānis Ošlejs atzinīgi novērtēja valdības rīcību, krīzes finanējumu, ieguldījumus un ilgtermiņa aizdevumus piešķirot ar valsts attīstības finanču institūcijas "Altum" starpniecību, nepieciešams arī sakārtot infrastruktūru – ceļus un industriālos parkus.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) vadītājs **Kaspars Rožkalns** uzsvēra, ka īpaši svarīgi šobrīd ir attīstīt eksporta nozari un digitalizāciju. Ir veikts nozīmīgs darbs, lai pārkvalificētu darbiniekus, kas pandēmijas krīzes laikā zaudējuši darbu, tomēr neesot bijis pārāk daudz uzņēmumu, kas šos pārkvalificētos darbiniekus būtu vēlējušies nodarbināt.

Latviešu diasporas šābrīža galvenā loma ārzemēs, pēc Kaspara Rožkalna domām, būtu atbalsts Latvijas uzņēmumu ieeišanai jaunās tirgos, kur diaspora varētu kalpot kā katalizators.

Kosmētikas uzņēmuma "Madara" dibinātāja un vadītāja **Lotte Tisenkopfa-Iltnerē** pastāstīja, ka uzņēmums šogad ir piedzīvojis izaugsmi par 48 procentiem, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Šādu izaugsmi veicinājis tas, ka "Madaras" klienti vēlas ētisku produktu, un uzņēmums šogad piedāvājis 14 jaunus produktus, veicot zīmola attīstību tiešsaistē.

Uzņēmuma "SAF Tehnika" valdes priekšsēdis **Normunds Bergs** pastāstīja, ka viņa vadītais uzņēmums darbojas telekomunikāciju nozarē, kas ražo radio ar datu pārraidi, elektroniskas iekārtas. Krīzes situācijā pieprasījums nav mazinājies, bijušas gan problēmas ar piegādēm, kas ietekmējusas. Piemēram, attālinātās lietošanas termometri neesot pirkti, savukārt ļoti pieprasīti bijuši radioviļņu sensori, lai uzraudzītu lielas cilvēku grupas, piemēram,

slimnīcās, kā arī pārnēsājamas ogļskābes gāzes (CO₂) mērītājs ventilācijas kvalitātes noteikšanai. Noslēgumā Normunds Bergs uzsvēra, ka šīs krīzes pārvarēšanai nav universālu risinājumu, tikai smags ikdienas darbs, un tas, lai vārdi un darbi sakristu.

Uzņēmuma "Change Ventures" un bezpeļņas fonda "TechHub Riga" līdzdibinātājs un valdes priekšsēdis **Andris K. Bērziņš** diskusijas dalībniekiem uzsvēra informācijas tehnoloģiju jaunuzņēmumu lomu krīzes pārvarēšanā un tālākā attīstībā. Viņš pastāstīja, ka nesen viens no Igaunijas jaunuzņēmumiem ticis pārdots par pusotru miljardu eiro. Pēc Andra Bērziņa domām, tieši intelektuālais īpašums ļauj Latvijai dēvēt par nākamo Izraēlu, jo, izņemot militāro jomu, mūsu saimnieciskajā izaugsme ir daudz līdzīga, tikai – latviešiem nevajadzētu skaut, ja kādam veicas, bet vairāk stāstīt par jau esošajiem veiksmes stāstiem.

Latvijas tirdzniecības palātas Amerikā prezidents **Mikuss Kīns** no Čikāgas pastāstīja, ka šī palāta dibināta ASV 2017. gada oktobrī īsi pirms togad Čikāgā notikušā ekonomikas foruma "Spotlight Latvia". Nākamais forums plānots Losandželosā 2021. gada septembrī, un palāta sadarībā ar LIAA sekmēs otras LIAA pārstāvniecības atvēršanu ASV – Bostonā nākamgad. Palātai ir savi reģionālie direktori vairākās ASV pavalstīs. ASV šobrīd saskaņā ar jaunākajiem datiem ir 86 tūkstoši latviešu izcelsmes iedzīvotāju, un latvieši ir otra ekonomiski aktīvākā nacionālā grupa ASV (otrā vietā aiz ebrejiem). Kā uzsvēra Mikuss Kīns, latviešu diaspora ASV varētu palīdzēt tiem Latvijas uzņēmumiem, kas vēlas eksportēt uz ASV, tomēr Latvijas tirdzniecības palātas Amerikā nevēlētos kļūt par biznesa inkubatoru vai ekseleratoru. (Tirdzniecības palātas kontaktadrese atrodama mājaslapā www.latvianchamber.com.)

Viena no foruma centrālajām diskusijām bija informatīva saruna par "Trīs jūru iniciatīvu" (TJI) un tās nozīmi Latvijai un Baltijas reģionam. Tajā piedalījās Ārlietu ministrijas valsts sekretārs **Andris Pelšs**, Atlantijas Padomes (*The Atlantic Council*) dibinātājs un valdes priekšsēdis vēstnieks **Richard Morningstars** (*Richard Morningstar*), valsts attīstības finanču institūcijas "Altum" vadītājs **Reinis Bērziņš** un Apvienotās Amerikas baltiešu komitejas (JBANC) izpilddirektors **Karls Altai** (*Karl Altai*). Diskusiju vadīja **Mārtiņš Andersons**, kurš ir arī Amerikas latviešu apvienības (ALA) vicepriekšsēdis, un ALA seko līdzīgs šīs iniciatīvas attīstībai no Vašingtonas. Diskusija bija svarīga šī foruma sastāvdaļa, *Covid-19* izplatība ir aktualizējusi nepieciešamību stiprināt reģiona valstu sadarbību un attīstīt infrastruktūru, īstenojot projektus enerģētikas, transporta un digitālās komunikācijas sektoros.

Ārlietu ministrijas valsts sekretārs **Andris Pelšs** uzsvēra, ka Trīs

jūru iniciatīva ir svarīga arī Latvijai, jo nākotnē var attīstīties lieli projekti, kas skars arī mūsu valsti, kā vienu no pirmajiem minot *Rail Baltica*. Reinis Bērziņš, kurš piedalījās diskusijā klātienē, pārstāvēd Latvijas valsts izveidoto investīciju fondu "Altum", teica, ka Latvijas valsts jau ir ieguldījusi 20 miljonus eiro Trīs jūru iniciatīvas fondā, nosaucot vairākus konkrētus projektus digitalizācijā, enerģētikā un loģistikā, kurus Latvijai jau ir iesaistījusies, bet kurai vēl nav zināmi plašāki sabiedrībai.

Arī abi diskusijas dalībnieki no Vašingtonas – vēstnieks Ričards Morningstars un Karls Altai – ar gandarījumu ziņoja, ka ASV tautas pārstāvju palātā tieši Latvijas Valsts svētkos, 18. novembrī, ar abu ASV politisko partiju vienotu balsojumu atbalstījusi Rezolūciju Nr. 672, kas specifiski iestājas par ASV iesaisti Centrālās un Austrumeiropas valstu drošības, infrastruktūras un enerģētiskās neatkarības stiprināšanā. Rezolūcijā uzsvērts, ka ASV kongress atbalsta iniciatīvu ieguldīt vienu miljardu dolaru fondā, kas palīdzētu financēt projektus valstīs starp Baltijas, Adrijas un Melno jūru.

Šī foruma beidzamo diskusiju ciklu par Eiropas plānoto pāreju uz zaļo enerģiju vadīja Klientu aktīvu pārvaldīšanas direktors **BlueOrange** bankā **Pauls Miklaševičs**, kas uz Latviju pārcēlies no Kanadas, un šai diskusijā iesaistījās **Eriks G. Birkerts**, uzņēmuma "Clean Energy Trust" izpilddirektors no Čikāgas, **Marija Ručevska**, uzņēmuma "Helve" līdzdibinātāja un uzņēmuma "TechChill" valdes locekle, **Aivars Starikovs**, uzņēmuma "Hydrogen Europe" valdes loceklis, **Lele Timma**, vides zinātnieks, Latvijas Universitātes pētniece un neatkarīga eksperte, un **Kārlis Vasarājs**, izpilddirektors un viceprezidents uzņēmumā "Valent Corp", kā arī un Latvijas Goda konsuls Dienvidontario.

Pauls Miklaševičs isumā raksturoja situāciju, ka Eiropas Savienība šobrīd spējusi vienoties par apjomīgu plānu pārejai uz zaļo enerģiju visā Eiropā, paredzot tam tērēt vairāk nekā septiņus triljonus ASV dolaru līdz 2030. gadam (salīdzinājumam – Latvijas IKP ir 35 miljardi eiro).

Kārlis Vasarājs uzsvēra, ka pagrieziena uz zaļo ideju varētu kļūt par sava veida 21. gadsimta Maršala plānu visai Eiropai, tomēr Latvijai nepieciešamas nopietnas investīcijas, lai tā kļūtu par patiešām zaļās enerģijas valsti. Kārlis Vasarājs arī minēja, ka šobrīd Latvijai ik gadus tērē sešus miljardus eiro, samaksājot par energoresursiem Krievijai un ka ir svarīgi, lai šī iecerētā Eiropas fondu nauda zaļajai enerģijai būtu vērsta uz Latvijas attīstību, jo īpaši Latgalē, nevis kā Obligātās iepirkuma komponentes (OIK) līdzekļi, kas arī beigu beigās nonākuši Krievijā. Kārlis Vasarājs piebilda, ka Latvijā ir uzņēmīgi un sekmīgi cilvēki, attīstītas tehnoloģijas, bet lai sabiedrība Latvijā

vairāk uzticētos valdībai, pilnībā jānodrošina korupcijas un zagšanas novēršana.

Lele Timma pastāstīja, ka studējusi Dānijā, kur ir spēcīga sadarbība zaļās enerģijas jomā starp zinātniekiem, ražotājiem un valdību. Latvijā akadēmiskajam aprindām un pētniekiem daudz vairāk būtu jārunā publiski, populārizējot visiem saprotamā valodā zaļās enerģijas ideju un izglītojot sabiedrību.

Marija Ručevska uzsvēra, ka bieži par Latviju tiek runāts kā par zaļu valsti, bet tikai tāda aspektā, ka mums ir daudz mežu, bet zaļās enerģijas jomā mēs patiešībā cenšamies "ielēkt aizejošo vilcieni", lai gan Latvijā šai jomā ir brīnišķīgi pētnieki, kas vieni no pirmajiem Eiropā ir runājuši par zaļās enerģijas nepieciešamību, bet šai jautājumā trūkst uzņēmēju gara, uzņēmēji šai idejai varētu sekot tikai, ja redzētu iespēju piesaistīt kapitālu.

Eriks G. Birkerts raksturoja situāciju zaļās enerģijas jautājumā ASV, kur tam vērojama zināma sabotāža federālajā līmenī, toties Volstrītā aizvien vairāk tiek ņemts vērā klimata aspekts, lai gan ASV trūkst valsts politikas šai jomā. Tomēr aizvien izteiktāks ir uzsvārs uz t.s. zaļo darba vietu radīšanu. Mārtiņš Andersons diskusijas dalībniekiem uzdeva jautājumu par atomenerģijas izmantošanu, uz ko Aivars Starikovs atbildēja, ka negribētu atstāt kodolkritikumus saviem bērniem un nākamajām paaudzēm, savukārt pētniece Lele Timma piebilda, ka atomenerģija noteikti nav atjaunojamā enerģija.

Foruma noslēgumā PBLA priekšsēde Kristīne Saulīte uzsvēra, ka aizvadītajās diskusijās ik pa laikam tika uzsvērti četri atslēgas vārdi – gatavība maiņām un izaicinājumiem, komunikācija un sadarbība (*the four c's – change, challenge, communication and cooperation*), kurū būtība apvienoja šai forumā izvirzītos galvenos uzdevumus.

Viņa arī aicināja turpināt forumā iesāktās sarunas un diskusijas, meklēt jaunus risinājumus, un gatavoties forumam nākamgad, kas cerams, kaut daļēji varētu notikt klātienē nākamā gada vidū Latvijā. Aizvadītā foruma videoieraksts būs pieejams visiem interesentiem foruma mājaslapā pleif.lv.

**Jānis Andersons,
Raits Eglītis,
Ligita Kovtuna**

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

Latvijas bruņotie spēki ir nobrieduši un labi sabiedrotie

Latvijas Valsts dibināšanas svētkiem tuvojoties, Taira Zoldnere uz sarunu aicināja Ilmāru Ati Lejiņu, Nacionālo bruņoto spēku brigādes ģenerāli, kuŗa dienesta vieta pašreiz ir ASV, Norfolkā, NATO Transformācijas pavēlniecības štāba priekšnieka otrā vietnieka amatā
Apvienoto spēku spēju attīstības jautājumos

Ilmārs A. Lejiņš dzimis ASV, Kalifornijā trimdas latviešu ģimenē, 1972. gadā pārcēlies uz Zviedriju, bet 1992. – uz Latviju. Dienestu Nacionālajos bruņotajos spēkos uzsācis 1993. gadā, izglītību ieguvis Zviedrijas un Lielbritānijas militārajās augstskolās, kā arī Baltijas Aizsardzības kolledžā. Piedalījies starptautiskās misijās Bosnijā-Hercegovinā un Afganīstānā. 2019. gadā I.A. Lejiņam piešķirta brigādes ģenerāļa dienesta pakāpe, viņš saņēmis Viestura ordeņa piektās šķiras ordeni, kā arī vairākus Nacionālo bruņoto spēku un ārvalstu apbalvojumus.

Mūsu saruna notiek, tuvojoties Latvijas 102.gadadienai, un nu jau sešpadsmit gadus Latvija ir arī NATO dalībvalsts. Jūs esat bijis klāt, kad Latvija kļuva par vienu no jaunajām šīs aliances dalībvalstīm. Kā ir attīstījusies Latvijas bruņoto spēku un NATO sadarbība? Ko Latvijas drošībai šodien nozīmē būt NATO sastāvā?

Latvijai atgūstot neatkarību, drošība bija ļoti svarīga. 1992. gadā pārcēlos uz dzīvi Latvijā un pavisam nejausi sāku strādāt Aizsardzības ministrijā. Ļoti labi atceros, kā tika mēģināts atrast veidus, lai šo tikko atgūto neatkarību nosargātu, lai neatkārtotos Latvijas 20. gadsimtā piedzīvotais liktenis, kad mēs neatkarību ieguvām un arī zaudējām. Mērķis – dalība NATO – sākumā tika uzskatīts gandrīz par neiespējamu. Arī mūsu sabiedrotie toreiz teica, ka nevajag izvirzīt pārāk lielas ambīcijas. Mūs mudināja vairāk darīt pašiem, citi atkal skatījās, ko Krievija darīs, gandrīz uzliekot mums veto pat attiecībā uz sapņiem par dalību NATO. Bet, mainoties sabiedrības uzskatiem gan Rietumu pasaulē, gan pašā Latvijā, sāka aktualizēties mērķis iestāties NATO, kas ir visveiksmīgākā aizsardzības aliance, kāda jebkad izveidota. “Uzņemt apgriezienus” – šis Latvijas uzdevums sāka aizvadītā gadsimta deviņdesmito gadu beigās. Mums nebija nekā daudz, ko mainīt savā struktūrā, jo mēs jau sākām no nulles. Mēs, iespējams, bijām “plikāki”, bet – apņēmības pilni! Sākumā neticējām mērķim, tad redzējām mērķi, gājām uz mērķi, līdz to sasniedzām un iestājamies! Ir bijušas mazāk veiksmīgas valstis. Ja tagad paskatāmies uz Moldovu, uz Armēnijas un Azerbaidžānas konfliktu – mēs būtu varējuši būt tādā pašā situācijā.

2004. gadā iestājamies NATO, un tad bija tāds apjukums – ko nu tagad darīt? Aliance sāka no mums sagaidīt palīdzību, piemēram Afganīstānā. Bet jautājums – kāpēc jābrauc karot uz Afganīstānu? Un uz Irāku? Tomēr pamazām izveidojās izpratne, ka NATO valda princips

Latvijas Nacionālo bruņoto spēku brigādes ģenerālis Ilmārs Atis Lejiņš // Foto no personīgā archīva

“viens par visiem un visi par vienu”. Un ja iesākumā mums varbūt bija kāds mazvērtības komplekss, tad tas tagad ir pilnīgi pazudis. Tas ir bijis ceļš, kuŗa sākumā mēs bijām sprintā. Tas daudz pasaka par mums kā par tautu, un tagad esam nobrieduši un labi NATO sabiedrotie.

Vai Latvijas virsnieki jau sākumā tika iesaistīti NATO apmācību programmās?

Jau stājoties NATO, jautājums nebija par to, vai mums ir lidmašīnas un tanki. Jautājums bija – vai mums ir cilvēki, kuŗi var dienēt starptautiskos spēkos. Viens no posmiem, lai sagatavotu virsniekus kā Latvijā, tā arī Lietuvā un Igaunijā, bija izveidot Baltijas Aizsardzības kolledžu, un, pateicoties tai, mūsu cilvēki varēja pilnvērtīgi strādāt NATO štābos. Sākumā kolledžā vairāk bijām klausītāju lomā, bet nu jau daudzus gadus ir latviešu, lietuviešu un igauņu pasniedzēji gan kolledžā, gan dažādos starptautiskosursos. Mēs vairs nešķirojam, pie kuŗas valsts bruņotajiem spēkiem piederam. Agrāk varbūt vairāk skatījās uz to karogu, kas uzšūts uz formas tērpa piedurknes, bet tagad vairāk skatās uz uzšūvi, kas ir “zem karoga” – tas ir briedums, un ir pilnīgi dabiski, ja Latvijas virsnieks kaut ko mācīs, piemēram, amerikānim.

Brigādes ģenerālis Ilmārs A. Lejiņš parādē Ādažu militārajā bazē 2017. gadā NATO vienību aktivizēšanas ceremonijā // Foto no personīgā archīva

Jūsu pašreizējais darbs arī saistīts ar apmācību procesu. Kādi ir jūsu darba pienākumi NATO Transformācijas pavēlniecības štābā Norfolkā?

Ir aizvadīts ļoti interesants gads. NATO Transformācijas pavēlniecības štābs ir stratēģisks štābs, kas nodarbojas ar NATO sagatavošanu nākotnei, lai attīstītu un noturētu NATO spējas, ejot laikam līdzi. Šeit ļoti labi noder Raiņa moto: “Pastāvēs, kas pārvērtīsies.” Mana atbildības joma ir individuālu apmācības sistēmu pārraudzība un uzlabošana. Mēs skatāmies, kādi kursi būs

nepieciešami pēc četriem pieciem gadiem un kādas metodes labāk ieviest apmācību procesā. Covid-19 apstākļos paātrināti izskatām jautājumus par tiešsaistes apmācību sistēmām. Jautājumi, kā un ko mācīt, kādas inovatīvas metodes izmantot tiešsaistes apmācībām – tie ir šodienas uzdevumi. No profesionāla viedokļa, tas ir ne tikai izaicinājums, bet liels gandarījums būt šajā amatā, un strādāt, lai paceltu aliances nākotnes kvalitātes līmeni. Vai ir viegli paredzēt nākotni? Nē, protams, bet mans darbs ir intelektuāli sti-

mulejošs. Transformācijas štāba uzdevums ir skatīties “ārpus rāmjiem”.

Otra lieta, ar ko nodarbojos, ir apzināt, kā mēs vislabāk un efektīvāk izmantojam mums pieejamos cilvēku resursus. Tas iekļauj arī vadības zinātnes, kas man ir tuva tēma, jo jau no paša sākuma Nacionālajos bruņotajos spēkos apzinājāmies, ka mūsu galvenais un svarīgākais resurss ir cilvēki. Katram karavīram vai jūrniekam pienākas laba vadība. Karavīriem ir jābūt labiem, bet vadītājiem – vēl labākiem. Kā labi sagatavot cilvēkus multinacionālā vidē, kā labāk orientēties mūsdienu modernā pasaulē – tas ir mūsu uzdevums.

NATO spēkos dienotie virsnieki un karavīri nāk no ļoti dažādām kultūrām. Vai šis multikulturālisms ir liels izaicinājums?

Jā, ir, bet tas ir arī mūsu stiprums. Vinstons Čērčils savā laikā teica, ka ir tikai viena lieta, kas ir sliktāka ne kā strādāt ar sabiedrotajiem, tas ir – strādāt bez sabiedrotajiem. Vai labi būt ar draugiem, vai labi būt vienam pašam? Ja gribi būt ar draugiem, tad ir jāsarunā, ko un kā darīs. Tas kādreiz ir izaicinājums, jo ir atšķirības starp islāndietiem un turkiem vai amerikāņiem un latviešiem. Bet ir daudz kas tāds, kas mūs vieno, un pirmais – kas būtu, ja nebūtu NATO?! Tā ir mūsu “sarkanā robeža”. NATO ir trīsdesmit dalībvalstis, mēs esam dažādi, mums ir dažādas reliģijas, dažādi temperamenti. Tomēr, strādājot kopā, iegūstam pieredzi, un mans uzdevums ir atrast veidus, kā labāk strādāt kopā multinacionālā vidē. Mēdz teikt, ka pāiet apmēram pusgads, kamēr pie šādas vides pierod, bet mums ir jāpānāk, lai tas notiek īsākā laikā.

Kas no jūsu ilggadīgās pieredzes dienestā noder un ļauj jums veidot šo stratēģisko vīziju multinacionālā vidē?

Man ir bijusi privilēģija strādāt daudzās valstīs ar dažādu valstu pārstāvjiem. Esam strādājuši kopā ar igauņiem, lietuviešiem u.c., jo vieni paši mēs nespēsim aizsargāt savu valsti. Mēs varam to aizsargāt līdz zināmam brīdim, bet daudz labāk ir, ja mēs to darām kopā ar citiem. Tā ir bijusi mana pieredze armijā, un mans ieguvums ir tas, ka spēju skatīties uz lietām no dažādiem rakursiem. Manā padotībā strādā divi italieši, divi amerikāņi, viens poļu un viens vācu pulkvedis, mans priekšnieks ir spāņu ģenerālmajors, bet adjutants – grieķis. Zināmas kultūru atšķirības jau ir, bet mēs strādājam jaunā sabiedrībā, kur valsts piederībai nav tik lielas nozīmes, jo mēs cits citu respektējam.

Latvijas bruņotie spēki ir nobrieduši un labi sabiedrotie

(Turpināts no 7. lpp.)

Viedokļi var būt ļoti dažādi. Mūsu saruna notiek laikā, kad nupat ir notikušas ASV prezidenta vēlēšanas, un pēc provizoriskiem vēlēšanu rezultātiem ir ievēlēts jauns ASV prezidents Džo Baidens. Kādi ir bijuši šie četri gadi pretrunīgi vērtētās Donalds Trampa prezidentūras laikā, raugoties no NATO aspekta?

Mēs, kaņavīri, mēdzam teikt, ka neapspriežam "spēles noteikumus". Katrai NATO dalībvalstij ir sava politiskā iekārta, un mēs to pieņemam. Prezidents Donalds Tramps ir komunicējis citādi, atšķirīgi nekā viņa priekšgājēji, un pie tā ir bijis jāpierod. Ja skatāmies no praktiskās puses, ASV bruņoto spēku atbalsts Latvijai, Baltijai un Eiropai nebūt nav samazinājies. Uzskatu, ka jāskatās vairāk uz darbiem nevis vārdiem. NATO spēku klātbūtne Baltijā ir tikai palielinājusies, un ASV atbalsts ir bijis stiprs un nekļūst.

Mūs tomēr neiepriecina plāni izvest ASV karaspēku no militārajām bazēm Vācijā. Vai tas nerada bažas, ka NATO pozīcijas Eiropā varētu tikt vājinātas?

Vispirms – tas vēl nav noticis un jāgaida, kas notiks tālāk. Es arī aicinātu uz šo skatīties mazliet plašāk. Proti, vai modernā laikmetā miera laika dislokācijas vieta ir svarīga – tas ir īstais jautājums. ASV pieejami milzīgi resursi, lai varētu negaidīti un ātri pārvietot ļoti lielas karaspēka daļas pa gaisu un pa jūru. Varētu domāt, ka ir drošāka sajūta, ja karaspēks ir valstī uz vietas, tomēr 21. gadsimtā karaspēks ne vienmēr nozīmē to, ko mēs varam tieši redzēt.

Pasaules valstu līderi jau ir apsvēkuši Džo Baidenu ar uzvaru ASV prezidenta vēlēšanās,

Brigādes ģenerālis Ilmārs A. Lejiņš kopā ar Kanadas kaņavīriem mācībās SummerShield Latvijā 2017. gadā // Foto no personīgā archīva

tajā skaitā arī NATO ģenerālsekretārs Jenss Stoltenbergs. Kādu sadarbību NATO gribētu turpināt ar jaunievēlēto ASV prezidentu?

Man kā kaņavīram nav daudz ko piebilst šajā jautājumā, bet domāju, ka gaidāma mazāka plaša starp retoriku un darbiem. Nedomāju, ka ASV klātbūtne un atbalsts Baltijas valstīm krasi mainīsies. Esam un paliekam labi sabiedrotie.

Domāju, ka Latvijas sabiedrība jūtas daudz drošāk tagad, kad NATO karaspēks ir Ādažos un citās militārās bazēs Baltijā.

Tā ir, un mums ir arī helikopteru vienība Lielvārdē. Ir lietas, ko mēs neredzam – tās ir lidmašīnas gaisā, radari, satelīti. Tas, ka mēs tieši neredzam ASV, franču vai italiešu kaņavīrus, nenozīmē, ka viņi tur nav, un pārāk vienkāršoti ir skatīties tikai uz fizisku karaspēka klātbūtni. Tomēr es arī priecājos, ka mums ir sabiedrotie spēki Latvijā, un man bija tas gods būt pirmajam saimniekam Ādažu bazē 2017.

gadā. Panākt, lai šīs astoņas valstis labi sastrādātos kopā, bija diezgan izaicinoši. Piemēram, sastādīt ēdienkarti vien bija gana sarežģīti. Poļi un kanadieši ēd apmēram to pašu, ko mēs, bet spāņiem un italiešiem bija pretenzijas. Patlaban Ādažu ēdamzāle ir pilnībā piemērota NATO sabiedroto vajadzībām. Ja agrāk armijā "ēda, ko deva", tad tagad kaņavīrs var izvēlēties.

Arī mūsu Austrumu kaimiņi bija pārsteigti, cik ātri pēc politiskā lēmuma pieņemšanas notika fiziskā kaņavīru ierašanās bazēs visās trīs Baltijas valstīs un Polijā. Problēmas, protams, bija, bet visiem bija tāds pozitīvs gars un visi piedāvāja risinājumus. Mēs, kaņavīri, esam aktīvi problēmu risinātāji! Sākumā, piemēram, dažiem nācās gulēt teltīs, dušas reizēm nebija pietiekams ūdens spiediens u.c. Tomēr Latvija un sabiedrotie ir ieguldījuši pietiekami daudz līdzekļu, un Ādažu baze tagad ir viena no modernākajām bazēm reģionā, ar ko varam lepoties. Tas ir ie-

guvums ne tikai sabiedrotajiem, bet mums visiem.

2013. gadā tika nodibināta Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija (DAIF Latvija), kas apvieno uzņēmumus un pētniecības iestādes, kas strādā un pēta perspektīvas drošības un aizsardzības jomā. Kādos virzienos Latvijas uzņēmēji var sadarboties ar NATO, un kādos virzienos strādā mūsu aizsardzības industrija?

Protams, Latvijas uzņēmējiem tā ir iespēja piedalīties lielākā tirgū, kur ir arī konkurence. Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija apvieno uzņēmumus, kas grib strādāt aizsardzības industrijai, un tālākais atkarīgs no pašu spējām. Latvijas militārā industrija vēl ir agrīnā fazē, bet, iestājoties NATO, mums bija gandrīz nulle! Latvijā savulaik gan bija Padomju Savienības militārās rūpnīcas, taču mums bija jāpielāgojas pilnīgi citām prasībām. Sešpadsmit gadu laikā NATO esam jau "pieauguši", un arī mūsu civilā uzņēmējdarbības joma ir pielāgojusies aizsardzības nišai. Mūsu aizsardzības industrija ir kļuvusi kvalitatīvāka, interesantāka. Piedaloties starptautiskos projektos, tiek ražotas dažādas tehnoloģiskas sastāvdaļas sakaru līdzekļiem un lidmašīnām. Mundieris, ko nēsāju, ražots Latvijā, ražojam arī municiju, celtniecības materiālus, degvielas tvertnes, protams, arī pārtiku. Latvijas bruņotajiem spēkiem pieaugot, tie kļūst par lielāku pircēju, un uzņēmēji Latvijā zina, ka nevar balstīties tikai uz iekšējo tirgu – svarīgi, lai ražojamos būtu vajadzīgs arī ārpus Latvijas robežām, lai tas ieinteresētu arī citas dalībvalstis. Mums ir svarīgi, kādam tieši mērķim uzņēmuma produkts strādā, un mums šis ceļš jāiet kopā – ražotājam un patē-

rētājam. Ļoti patīkami, ja Latvijā var ražot, to, ko mums vajag. Šajā procesā mēs mācāmies kopā.

Latvijā ir ļoti radoša jaunuzņēmumu vide. Vai paredzat iespēju sadarboties ar avangardiskiem uzņēmumiem tehnoloģiju jomā?

Mūsu NATO Transformācijas štābs ir kā domnīca, un mums ir jābūt spējīgiem runāt vienam ar otru un risināt kompleksus jautājumus nākotnes vajadzībām. Mums veidojas ļoti laba sadarbība ar Silīcija ieleju un citiem jauno tehnoloģiju inkubatoriem. Apmeklējot mūsu štābu, visi ir bijuši pārsteigti par mūsu cilvēku moderno tehnoloģisko izpratni un spējām. Kvantu datori, mākslīgais intelekts, virtuālās realitātes simulācija – tie visi ir nākotnes paņēmieni. Nākotnes kaņavīram ir jābūt gan tehniski, gan fiziski, gan intelektuāli sagatavotam.

Jūsu vēlējums Latvijai 102. dzimšanas dienā?

Možu garu, jo mūsu tauta ir izgājusi cauri smagākiem dzīves posmiem. Mans tēvs pēc Otrā pasaules kara izdzīvoja sabumbotajā Drēzdenē, un mācījās dažādās skolās bēgļu nometnēs. Sievasmāte ir dzimusi Sibīrijā. Šis nav laiks, kad var domāt: "Es gribu", ir jādomā: "Mums vajag!" Mums jāspēj skatīties uz visas sabiedrības vajadzībām, bet mazāk – uz personiskajām vēlmēm, jāspēj atšķirt nepieciešamo no vēlamā. Galvenais – mums ir jāturas kopā, un mēs tiksīm tam pāri! Pēc pandēmijas mēs atgriezīsimies stiprāki, jo būsim daudz ko mācījušies – kā sabiedrība.

Ir laiks atcerēties, ka mēs celāmies no zemes, kas bija sadrumstalota un izpostīta Pirmā pasaules kara un Brīvības cīņu laikā, bet mēs izveidojām ļoti stipru un labu valsti.

Mēneša priekšmets novembrī

Latvija vienmēr līdzī

Izceļojot latvieši ņēmuši līdzī dažādas noderīgas lietas. Tomēr gandrīz vienmēr daudzi ir izvēlējušies likt koferī arī šķietami nepraktiskus priekšmetus, kas kļuva par svarīgiem simboliem un deva spēku grūtos brīžos. Ja pietika vietas bagāžā, šie simboli varēja būt tautastērps, Latvijas karogs vai pat smagas grāmatas. Bieži vien kabatā nokļuva kāda neliela, bet emocionāli ļoti nozīmīga lietiņa. Sākuma gados šīs lietas palīdzēja izturēt un nesalūzt grūtībās, bet, iedzīvojoties mītnes zemēs, tās uzturēja saikni ar pagātni un senču zemi.

Mūsdienās, iespējams, vairs nav tik svarīgi ņemt līdzī lietas, kas simbolizē Latviju, jo tagad gandrīz katram, kurš vēlas, ir pieejama Latvija datorā. Tajā varam piekļūt gan pie mīļākajām dziesmām, gan skaidrākajām ainavām, gan filmām un koncertiem. Un tomēr varbūt kabatā ir aizķēries kāds slepenais Latvijas talismans?!

Marija Zapāns (pa labi) ar māsu Jadvīgu Latvijā, 20. gadsimta 30. gados

Marijas Zapāns šūtais vainags // Foto: Lauma Cenne

Vainagu, kurā tika iešūts paslēpts Latvijas karogs, darinājusi Marija Zapāns (dz. Vanags)

Marija Zapāns (1911-1950) darināja šo vainagu un Krustpils tautastērpu kā diplomdarbu biedrības "Saule" sieviešu arodskolā Daugavpilī 20. gadsimta 30. gados. Otrā pasaules kara laikā, kad Latvijā bija pirmā Padomju okupācija, Marija vainagā bija iešūvusi Latvijas karoga krāsas,

un to vilkusi, dziedot koņa koncertos. 1944. gadā Marija šo tērpu ar vainagu paņēma līdzī bēgļu gaitās kā lielāko dārgumu. Pēc vairākiem gadiem, pavadītiem bēgļu nometnēs Vācijā, Marija ar savu ģimeni izceļoja uz Austrāliju, kur agri devās Mūžībā – 41 gada vecumā. Tautastērpu ar leģendu par vainagā iešūto Latvijas valsts simboliku mantoja Marijas brālis Jānis Vanags.

FRAGMENTS NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

Un ko nu?!

SILVIJA GRIGULIS DŽONSA

(Turpinājums no Nr. 44)

No rīta mani vecāki un vecmāmiņa tika izsaukti uz biroju, lai reģistrētos. Viņus nofotografēja un katram piešķīra numuru, kas bija piestiprāts pie krūtīm. Tikmēr mēs, bērni, spēlējāmies ārpusē savas barakas priekšā. Mēs bijām atdalīti no citiem bērniem ar stieplu režģa žogu, kuram augšpusē bija novilkta dzelzstieples.

Žoga otrā pusē arī bija bērni, bet mēs nevarējām ar viņiem sazināties neviens man zināmā valodā. Mēs vienkārši rādījām viens otram zīmes un smējāmies. Nometnes ārējai robežai bija dubults stieplu žogs ar atstarpī pa vidu.

Pēc kāda laika mums atļāva pamest nometni, un mēs atklājām, ka mūsu bagāža joprojām atrodas slēptuvē zem dzīvžoga.

LAIVA, KAS AIZPELDĒJA

Meklējot privātu apmešanās vietu, kādu dienu tētis bija atradis māju, un jautājis, vai mēs varētu dabūt patvērumu naktij. Zemnieka sieva, kas mūs uzņēma, bija laipna. Saimnieces mājā vietu vairs nebija, jo tā jau bija pilna ar cilvēkiem. Viņa mums iedeķa padzerties siltu tēju un ierādīja vietu siena šķūnī, kur pārļāist nakti. Saimniece sacīja, ka tā varētu būt pietiekami silta un droša vieta nakšņošanai, un tur bija mīksts siens. Aukstajā ziemas pēcpusdienā vējš pieņēmas spēkā, un mēs bijām bezgala priecīgi arī par šādu piedāvājumu.

Kamēr lielos nodarbināja savas rūpes, mēs, bērni, bijām atstāti savā vaļā un devāmies izpētīt apkārtni. Ceļš aiz šķūņa veda uz ezeru. Tur mēs atradām airu laivu, kas bija pietauvota pie koka laipas. Andrejs pēc slimšanas kājās vēl nestāvēja, tāpēc nošļūca lejā pa nogāzi uz dibena un apskatīja laivu. Tās dibenā uz tilaudām gulēja airi. Viņš ierosināja aizirties līdz salai ezera vidū. Es sevi uzskatīju par pieredzējušu airētāju, jo mājās, Latgalē, mēs bieži vizinājāmies ar brālēna Žeņuka tēva laivu pa Maltas upi, kas atradās netālu no mūsu vecmāmiņas lauku mājām.

Lai kā mēs centāmies, laivā iekāpt nevarējām, jo pēc slimības Andrejs bija palicis nervozs un stīvs, bet stiprā vājā laiva zvāļājās no vienas puses uz otru. Man izdevās to atsiet un aiz virves pievilkt tā, lai varētu laivā viegli ielēkt. Pēkšņi mēs izdzirdējām, kā mūs sauc mamma, un es instinkti palaidu vaļā virves galu, cerībā, ka mūs neatradīs un mūsu piedzīvojums tomēr izdosies.

Sākumā ļoti lēnām, bet mazpamazām arvien ātrāk laiva attālinājās no laipas malas un pēc brīža jau dreifēja ezera centra virzienā. Mēs stāvējām un vērojām, kā tā attālinās. Man bija tik žēl, ka laivā nebijām mēs. Un tad es cieši apņēmos, ka, turpmāk ceļošu tikai pa sauszemi.

1945. gada jūlijs. Gaidas Mirvikas nometnē

Mani nomāca neziņa, nedrošība un bailes, kas valdīja tajā laikā. Mēs klidām no vienas vietas uz otru un nezinājām, kur nonāksim un paliksim rīt. Es ļoti gribēju, lai mēs dzīvotu kaut vai zirgu vilktā kulbā, bet lai varam apstāties tur, kur vēlamies un kad vēlamies, un lai vienmēr un visur mums virs galvas būtu jumts.

CEĻOJUMS LEDUSSKAPĪ

Tajā 1945. gada dienā, kad sniegpārslas lidinājās un gaisā grieza virpuļus, mūsu ģimene atkal bija izmesta krustceļos. Mēs atkal bijām nobijušies, izsalkuši un mums bija auksti. Mēs tikai nojautām, ka Austrumu frontē nebija visai tālu aizmurgurē, lai gan, ejot uz tuvējo dzelzceļa staciju, nedzirdējām nevienu šāviena.

Ceļošana ar vilcienu ir vislabākā, it īpaši, ja tavš tētis ir dzelzceļnieks. Cits jautājums – kā vilcienā iekļūt? Atceros, kā kopā ar brāļiem tupējām uz saviem saiņiem, kas bija sakrauti uz dzelzceļa perona. Pūta stiprs vējš, un mēs dzērām kaut ko līdzīgu karstā ūdenī izšķīdinātiem buljona klucīšiem. Cilvēki, kuriem bija krūze vai kauss šo dzērienu varēja saņemt dzelzceļa stacijas vienā galā, kur to dalīja no lielām tvertnēm.

Vilciena vagoni bija pilni ar ievainotiem vācu karavīriem, kas cieta mazākas vai lielākas sāpes, un daži mocījās līdz pat agonijai. Mūsu mamma skrēja gar vilciena vagoniem, meklējot kādu atbildīgo. Tētis kā speciālists redzēja, ka tvaika lokomotīve ir gatavībā, lai dotos uz Rietumiem, taču problēma bija tā, ka neviens no vagoniem nebija vietās pat tiem, kam bija nopirkta biļete vai saņemta atļauja iekāpt.

Vilciena pašā galā atradās vairāki preču vagoni, un arī tie bija

acīs saskrēja asaras. Viņa saprata – stacijas priekšniekam bija taisnība. Viņa apzinājās, ka ar šo vilcienu nav nekādu cerību aizbraukt un būs jāgaida nākamais. Viņa jau pagriezās, lai dotos prom, kad pēkšņi stacijas priekšnieks pasauca mammu atpakaļ. Viņam bija ienākusi prātā kāda doma. Viņš piegāja pie neliela sienas skapja un noņēma no āķa atslēgu. Pēc tam viņš steigās uz vilciena sastāva galu un sāka dzīt laukā cilvēkus no pēdējā preču vagona. Mammu pārņēma izmīsums, redzot, ka neviens nevēlas savu vietu atstāt. Stacijas priekšnieks draudēja atkābināt vagonu, bet pēc tam laipnā balsi skaidroja, ka jāveic pārbaude, un apsolīja, ka pēc tās ļaus visiem atkal atgriezties savās vietās.

Pēdējā vagona vienā stūrī atradās liels, neizmantojams, tukšs ledusskapis, aizslēgts ar piekaramo atslēgu. Stacijas priekšnieks mums iedeķa atslēgu un teica, ka mēs varam tajā iekārtoties. Vienlaikus viņš brīdināja, lai esam piesardzīgi un neaizveram ledusskapja durvis pavisam ciet, jo tādā gadījumā mēs varam nosmakt. Protams, ka mēs bijām laimīgi par šo īpašo "kupeju", jo te gan mums, gan mūsu bagāžai bija pietiekami daudz vietas. Pārējie pasažieri sakāpa atpakaļ vagonā un pavisam drīz vilciens uzsāka gaitu uz Vācijas ziemeļiem. Tas brauca un pa laikam apstājās, tad atkal sāka braukt, un tā neskaitāmas reizes. Es nūdien nezināju, vai vēl ir diena, vai jau nakts, cik ilgs laiks pagājis

un cik vēl paies, kamēr tiksimgalā. Likās, ka laiks apstājies...

Pēkšņi it kā pa miegam izdzirdēju savu brāļa Andreja satrauktus kliedzienus: "Mīna! Mīna! Es atradu mīnu!"

Tā kā ledusskapja iekšpusē bija pilnīgi tumšs, mēs nezinājām, vai viņš pa sapņiem murgu vai ir nomodā. Reakcijas bija dažādas. Vecmāmiņa viņu mierināja šūpojot. Tētis aizrādīja, ka šādi jokot nedrīkst, lai gan viņš vienlaikus izklausījās noraižējies un uzšķīla sērkokciņu. Mēs redzējām kā Andrejs virs galvas turēja, baltu cilindrisku priekšmetu, kas izskatījās diezgan smags. Sprādzienbīstams priekšmets mūsu ledusskapja slēgtajā telpā! Tie nūdien nebija joki.

Sērkokciņš izdeķa un, kamēr tēvs aizdedza nākošo, mēs satraukti gaidījām, kas notiks. Es vai miru nost aiz ziņkārības. Vai tā patiešām bija mīna? Kā mans mazais brālis zināja, kāda izskatās mīna, turklāt vēl tumsā? Viņš bija tikai sešus gadus vecs un nekad mūžā nebija to redzējis. Ceļā uz Dancigu daži cilvēki bija manījuši lielas, apaļas, ragainas bumabas ūdenī. Tās bija mīnas, taču priekšmetam Andreja rokā ar tām nebija ne mazākās līdzības.

Tuvāk izpētīt, atklājās, ka Andrejs bija atradis lielu, labi nokūpinātu salami desu, kuru kāds bija paslēpis seklajā notekcaurulē, kas stiepās gar ledusskapja sienu aiz koka režģa grīdas, uz kuras mēs sēdējām. Rūpīgāk izpētīt savu ledusskapī, atradām vēl četras tādas pašas pirmskara laikā ražotas salami pagales.

Kopš Ziemassvētku svinībām Tiefensā (*Tiefensee*) mēs nebijām ēduši neko gaļai līdzīgu. Andreja atradums bija īsts brīnums, gluži tāpat kā viss šis ceļojums vagona ledusskapī. Mūsu vēderu un dvēseles labsajūtas uzturēšanai salami desas nokalpoja līdz pat kara beigām.

PAZAUDEĒTĀS BIKSES

Nakts vidū pamodos no pazīstamām un tik kaitinošām gaidojošo sirēnu skaņām. Tas varēja nozīmēt tikai vienu – atkal ir sācies uzlidojums. Bija pilnīga tumsa. Es nevarēju apjēgt, kur mēs atrodamies. Es tikai sajutu apakšā koka grīdu un ziemas mēteļa pazīstami patīkamo siltumu. Es gulēju uz salmu matrača kādā lielā Ziemeļvācijas vidusskolas telpā, kurp mēs bijām atceļojuši pēc brauciena ledusskapī.

Apkārt bija jaušama kņada, skanēja čuksti nesaprotamās valodās. Rindās uz grīdas gulēja kādi divdesmit cilvēki. Mana māte satrauktā balsī mudināja mūs steigties uz pagrabu. Tajā naktī pirms gulētiešanas es muļķīgā kārtā biju novilkusi zābakus un tagad ātrumā atradu tikai vienu. Es taustījos tumsā uz visām četrām pusēm, tad sajutu, kā mātes roka satver mani pie mēteļa apkakles un stumj durvju virzienā.

(Turpinājums sekos)

1946. gads. Mans tētis Alfrēds pie barakas Nr 7. bēgļu nometnē

CITUR IZLASĪTS

To der zināt tautiešiem, kas ierodas Latvijā

Laikraksta Latvijas Avīze žurnālists **Artis Drēziņš** 17. novembra numurā stāsta kādu ļoti pamācošu un vērā ņemamu stāstu par to, kā klājies mūsu Amerikas tautietei, ielidojot Latvijā ar 30 tūkstošiem dolāru skaidrā naudā.

ASV un Latvijas pilsoņi Irēna Kammlote ar reisu Kopenhāgenā-Rīga šā gada 6. septembrī ieradās lidostā Rīga. No ASV uz savu dzimteni Latviju Irēna lidot jau kopš 1996. gada. Tā kā viņa vienmēr kādu laiku – parasti dažus mēnešus – šeit uzturas, kundze vienmēr līdz ņemot naudu. Summas nav ļoti lielas, bet nav arī mazas: parasti 10 līdz 20 tūkstošus eiro, retu reizi – vairāk. Šo naudu Irēna vienmēr arī mūitā deklarējusi un, kā viņa saka, nekad neesot bijušas problēmas, līdz pienāca šī gada septembris...

“Esmu pieradusi pie skaidras naudas, man nepatīk kartes un bankas. Pat Amerikā es veikalos norēķinos tikai ar skaidru naudu un visur to var izdarīt. Tā man vieglāk kontrolēt izdevumus, piemēram, nolemju un lieku 400 dolārus pārtikai konkrētam laikam un ar to arī iztiek. Bet banku kartes man arī ir: tās izmantoju, lai no bankomātiem izņemtu naudu un norēķinātos

tajās retajās vietās, kur skaidru naudu tomēr nepieņem,” skaidro 67 gadus vecā kundze. Viņa dzīvo Ņūdžersijā, ir mājsaimniece, saņem arī mirušā vīra pensiju.

“Darbojoties ar banku kartēm, eiro var dabūt pēc neizdevīgiem bankas kursiem. Izdevīgāk saņā, mainot dolāru banknotes pret eiro banknotēm. Latvijā gan maiņai der tikai tīras un svaigas dolāru banknotes, tāpēc tās mājās šķiroju divās kaudzēs: vienā atlieku maiņai, otrā – ikdienas pirkumiem.”

Tā nu 6. septembrī Irēna Rīgas lidostā deklarējusi 30 610 ASV dolārus un 1185 eiro, kā naudas izcelsmi norādot mantotās vīra pensijas. “Muitniece uzreiz pateica, ka es melojot, jo pensijas nevarot mantot. Tad manas mantas izkratīja. Pēc trijām stundām atbraukusi policija un kundze aizvesta uz policijas iecirkni. “Sāku no uztraukuma raudāt. Nevarēju izlasīt tekstu, ko man lika parakstīt. Nebiju arī

gulējusi laika zonu maiņas dēļ. Lūdzu advokātu. Izmeklētāja iedeva sarakstu ar advokātiem. Lūdzu piezvanīt dēlam, kuŗš dzīvo Rīgā. Neļāva. Tomēr piezvanīju, un izmeklētāja sāka uz mani blaut. Man kļuva slikti, un tika izsaukta Neatliekamā medicīniskā palīdzība, kas iedeva zāles. Teica, lai parakstot papīrus un būšot brīva. Atteicos.”

Atsteidzies dēla sarūpētais advokāts, arestēta. Irēna palikusi bez centa un devusies divu nedēļu koronavīrusa pašizolācijā un naudu iztikai aizņēmusies. Advokāts rakstīja sūdzības Valsts ieņēmumu dienestam (VID) un prokuratūrai par naudas arestu, lieta par to nonākusi apgabaltiesā.

5. decembrī, Irēna plānojusi doties atpakaļ uz mājām ASV, bet viņas naudas liktenis ir neskaidrs. Arī neraugoties uz to, ka pa šo laiku viņa sarūpējusi dokumentus no bankas ASV, kas apliecina naudas izcelsmi.

Kā liecina dokumenti, 6. septembrī VID Nodokļu un muitas

policijas pārvaldes muitas lietu izmeklēšanas daļas vecākā izmeklētāja I. Pankova ierosinājusi kriminālprocesu pret I. Kammloti pēc Krimināllikuma 195. panta trešās daļas: noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana lielā apmērā, par ko var sodīt ar brīvības atņemšanu uz laiku no trim līdz divpadsmit gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas. Lēmumā par kriminālprocesa uzsākšanu izmeklētāja raksta, ka I. Kammlote naudu ieguvusi nenoskaidrotā noziegumā ASV laika periodā no 2013. līdz 2020. gadam un, zinot, ka šī nauda iegūta noziedzīgi, mēģinājusi slēpt tās izcelsmi, mainot tās atrašanās vietu un piederību, atvedusi to no ASV uz Latviju.

Interesanti, ka šajā pašā lēmumā izmeklētāja minējusi, ka pirms tam I. Kammlote no 2013. gada astoņas reizes ieradusies Latvijā un līdzīgi deklarējusi naudu – kopā par 137 080 eiro. Par to, cik saprotams, mūitai nekādas pretenzijas nav bijušas. Bet tagad gan izmeklētāja pieprasa uzrādīt dokumentus, kas apliecina šīs naudas izcelsmi.

Pēc nepatīkšanām mūitā I. Kammlote VID iesniegusi lūgumu atļaut izcelsmi, miršanas (2006. g.) apliecību, bankas “TD Bank” konta izdrukas uz 184 lappusēm, ASV sociālās apdrošināšanas administrācijas paziņojumus par pensijām. Kopš 2008. gada I. Kammlote dzīvo ar civilvīru, kas viņu pilnībā uzturot. Naudu

viņa vedot uz Latviju un ieguldot ipašuma uzturēšanā Saulkrastos, finansiāli pabalstot Latvija dzīvojošos bērnus un mazbērnus, kā arī pati tērējot Latvijā.

Pēc mēneša no prokuratūras tika saņemta atbilde, kuŗā teikts, ka VID darbinieki rīkojušies atbilstoši likumam, tikai izmeklētājas lēmums noteikt I. Kammloti par aizdomās turētu bijis nepareizs, bet tas gan neatbrīvojot sievieti no pienākuma iesniegt ziņas par arestētās naudas izcelsmes likumību.

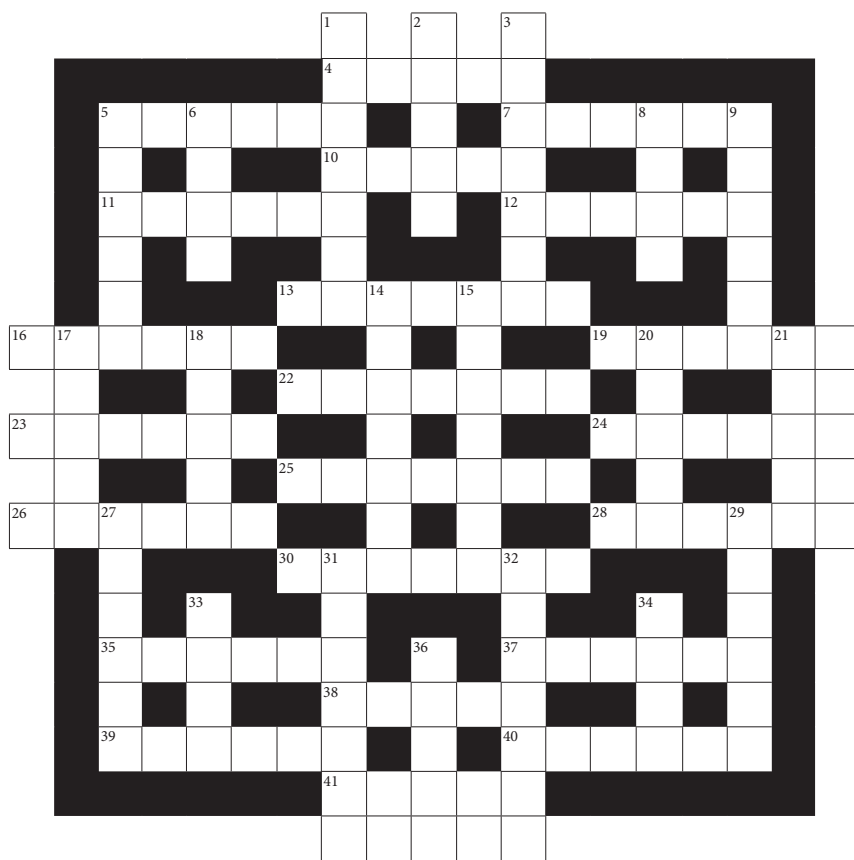
Tā kā I. Kammlote vairs nav aizdomās turētā, viņai nav piemērojami nekādi drošības līdzekļi un viņa mierīgi var doties uz ASV...

“Sanāk, ka valsts faktiski liedz ievest skaidru naudu. Ja tā, tad par to jābrīdina. Satversmē ir teikts, ka ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības,” saka Irēnas kundzes advokāts A. Liepiņš.

Kāpēc tā noticis? VID sabiedriskā attiecību speciāliste paskaidrojusi, ka **pēdējos gados neesot mainījušies likumi, ka uz robežas jādeklarē skaidra nauda, ja tās ir vairāk par 10 000 eiro, bet mainījies uzstādījums – stiprināt cīņu ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un mazināt noziedzīgi iegūtas skaidras naudas pārvietošanu pāri Latvijas un visas Eiropas Savienības ārējai robežai.** Un acimredzot mūitai arī konkrētajā gadījumā radušās pamatotas aizdomas par nelikumīgām darbībām.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

6. Latviešu grāmatizdevējs (1885-1941). 8. Valsts galvaspilsēta Eiropā. 9. Neliels pārtraukums intensīvā darbā. 14. Acīm redzama patiesība, kas nav jāpierāda. 15. Amazones satekupe. 17. Neliels krustziežu dzimtas augs. 18. Katolu garīdznieks Francijā. 20. Zaķu dzimtas dzīvnieki. 21. Irbes satekupe. 27. Apdzīvota vieta Gulbenes novadā. 29. Valsts Arabijas pussalā. 31. Pilsēta Itālijas ziemeļaustrumos. 32. Monarha tituls. 33. Sieviete vārds (*novembrī*). 34. Biezs kartons. 36. Nedroša.

Krustvārdu mīklas (Nr. 44) atrisinājums

Līmeniski. 2. Skai-stule. 7. Skara. 8. Tinis. 9. Asare. 11. Paks. 12. Sala-kas. 13. Stop! 17. Renda. 19. Vie-se. 21. Agora. 23. Nakra. 24. Efeja. 25. Okers. 26. Skice. 28. Trimo. 29. Serā. 31. Kanēlis. 34. Pufs. 38. Aleja. 39. Steps. 40. Jalta. 41. Tasmanija.

Stateniski. 1. Skipa. 2. Saka. 3. Abava. 4. Utena. 5. Etna. 6. Dingo. 10. Agave. 11. Periskops. 14. Planktons. 15. Barkass. 16. Patents. 18. Nante. 19. Vraks. 20. Esene. 22. Okapi. 27. Ibēre. 30. Erato. 32. Abaks. 33. Imami. 35. Forts. 36. Aust. 37. Boja.

Līmeniski. 4. Latviešu aktrises Liedskalniņas vārds. 5. Cilvēks, kas pieder pie vienas no viszemākajām kastām Indijas dienvidos. 7. Tēls V. Lāča romānā "Zvejnieka dēls". 10. Latviešu rokgrupa. 11. Nogriežami taloni vērtspapīriem. 12. Apdzīvota vieta Vecumnieku novadā. 13. Tiesiskais stāvoklis. 16. Karnevāla atribūti. 19. Bīstamas vieta upēs. 22. Kontakts. 23. Labdabīgi muskuļaudu audzēji. 24. Valsts Afrikas ziemeļaustrumos. 25.

Potēšana ar pumpuru. 26. Cukura rūpniecības blakusprodukts. 28. Nevajadzīgas. 30. Mehānikas nozare. 35. Tauta Eiropā. 37. Apdzīvota vieta Mazsalacas novadā. 38. Bībeles tēls, pravietis. 39. Indiāņu uzvaras zīme. 40. Pilsēta Vācijas ziemeļos. 41. Novada centrs Kurzemē.

Stateniski. 1. Sastatīt. 2. Gudrības un kara mākslas dieviete sengrieķu mītoloģijā. 3. Administratīvi teritoriāla iedalījuma vienība Latvijā. 5. Kāršu spēle.

Uz salas Daugava pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starptautiskajiem ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktenadarzs.lv

Latgales skolu atbalsta fonds "Veronika" – iepazīsimies un atbalstīsim!

LATGALES SKOLU ATBALSTA FONDS
«VERONIKA»

Fonds nodarbojas ar labdarību, sadarbojoties ar Latgales skolām un pašvaldībām. Tā vadītāja, tulkotāja un žurnāliste **Ligita Azovska** stāsta.

“Latgales skolu atbalsta fonds “Veronika” ir dibināts 2006. gada 28. septembrī un fonda misija ir veicināt Latgales reģiona bērnu un jauniešu izglītību un viņu garīgā potenciāla attīstību. Pārziņot tā laika sociālekonomisko situāciju valstī un reģionā, fonda dibinātāji vēlējas sniegt atbalstu Latgales skolām, pirmām kā-

aktuālizēt problēmu likumdevēja līmeni, vērsties attiecīgajās Saeimas komisijās. Rezultātā tika pieņemti lēmumi valsts līmenī – nodrošināt skolas brīvpusdienas visiem pirmklasniekiem, bet vēlāk arī visiem bērniem līdz 4. klasei. Vai kāds gan tagad spēj atcerēties tos nesenos laikus, kad visi vecāki maksāja par skolas pusdienām pilnu summu? Fonds arī iestājās par atbalstu mazturīgo ģimeņu bērniem, lai viņi materiālo apstākļu dēļ nebūtu spiesti pamest skolu,

Ar Latgales skolu pedagogiem, apmeklējot Eiropas Parlamenta Strasbūrā

terese un vēlme atbalstīt fondu ar tehnikas iegādi Latgales skolām, laipni aicinu sazināties ar mani personīgi – tālrunis +371 26465012. Ļoti novērtēsim Jūsu finansiālo atbalstu, ko sūtiet:

Latgales skolu atbalsta fonds “Veronika”

Reģ. nr. 40008106676
AS SEB BANKA
Konta nr.
LV07UNLA0050009026090

Ja vien ir kaut vai mazākā vēlēšanās būt ne tikai notikumu vērotājam un kritizētājam, bet gan veidot un ietekmēt šos notikumus, tad iesaistīšanās nevalsts organizācijās dod lielisku iespēju to darīt.

Mana dzīve būtu tik “nabadzīga”, ja man nebūtu iespēja īstenot savus sapņus citu atbalstam. Mans vadmotīvs ir – “Kas gan cits, ja ne es, kad gan vēl, ja ne tagad!”

Ar Fonda “Veronika” organizētā konkursa “Gada labākais skolotājs” apbalvotajiem pedagogiem

tām, uzlabojot skolēnu un skolotāju darbu un sadzīves apstākļus. Par savām vērtībām Fonds noteica sociālo atbildību, sadarbību un attīstību un izvirzīja sev šādus darbības mērķus: veicināt skolēnu motivāciju iegūt izglītību, uzlabot jauniešu spējas iekļauties darba tirgū, palīdzot pedagogiem īstenot projektus izglītībā, sociālajā jomā, kā arī izkopt filantropijas tradīcijas. Fondam “Veronika” ir piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss.

Ir pagājis laiks, un turpmāk fonds plāno savu turpmāko atbilstoši jaunajiem apstākļiem. Skolas ir vesela ekosistēma, un tāpēc esam izstrādājuši jaunu pieeju, ar kuŗas palīdzību paredzam kļūt par tādus partneri skolām un sniegt tām tādus atbalstu, kādu vēl neviens līdz šim nav sniedzis, proti, – sniegt iespēju attīstīt personiskos talantus, atbalstīt tos bērnus, kuŗiem ir sarežģītāka sociālekonomiskā situācija mājās, bet viņu potenciāls ir liels un vērtīgs, kā arī palīdzēt veidot, uzlabot un attīstīt sadarbību starp skolotāju, skolēnu un vecākiem.

Fonds savu darbību uzsāka ar sociālo projektu “Skolas brīvpusdienas trūcīgo ģimeņu bērniem”, kas tolaik, 2006. – 2008. gados bija visaktuālākā problēma. Par to liecināja Fonda veiktā Latgales skolu aptauja. Līdztekus palīdzībai, ko saņēma trūcīgo ģimeņu skolēni, Fondam izdevās

bet varētu turpināt izglītību vidējā mācību iestādē un tādejādi būt labāk sagatavoti darba tirgum. Šī ideja diemžēl neatrada dzirdīgas ausis ne Izglītības un zinātnes ministrijā, ne LR Saeimas līmenī. Toties bijām patiesi gandarīti, ka problēmas nopietnība tika izprasta Eiropas Savienības līmenī, un ar Eiropas sociālā fonda atbalstu šī problēma valstī tiek risināta.

Kā lielākajai daļai nevalsts organizāciju, sāpīgākais ir jautājums par finansējuma piesaisti. Un tomēr – pats galvenais ir vēlēšanās un zināšanas, ko var sniegt skolotāji un skolu direktori, ar kuŗiem gadu gaitā esam veidojuši labas attiecības. Arī šobrīd arvien veidojam jaunu sadarbību ar cilvēkiem no dažādām jomām, kuŗu kopdarba rezultātā top mūsu fonda jaunās idejas skolu atbalstam. Izaicinājums bija no pieejas *zivs došana* pārprofilēt uz pieeju *makšķeres došana* un iešana kopā makšķerēt. Darbojoties labdarības organizācijās, ir jābūt gata vienam tam, ka varam pagurt, un tad es paļaujos uz citu spēcīgu pārstāvju atbalstu. Un tādus mēs saņemam.

Esmu gandarīta, ka fondā ienāk cilvēki no citām jomām un veidojas labā sinerģijā ar cilvēkiem, kuŗi strādā izglītības sistēmā.

Šobrīd mēs arī vēlamies palīdzēt skolām ar tehnoloģiju atbalstu. Ja vien kādam ir in-

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:**
- 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:**
- **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSĀ:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
● par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
● par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
● 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas
mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem,
kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā,
piedāvājam pasūtīt Amerikas
latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri
gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās
pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas
abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu
no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn.
EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK
kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie
sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm
augstu vienslejiņā platumā aizņemtu
telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm)
EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12
par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai
sekvēnci parakstītos rakstos izteiktās
domas nav katrā ziņā arī redakcijas
domas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās.
Par publikācijās minēto faktu precīzīti
atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības *Laiks-BL* kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

Konta nr.: LV80UNLA0050016243516

ar piezīmi “BL abon” un norādot vārdu,

uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

**Ik nedēļu izlasīsiet Jums svarīgu informāciju labā
latviešu valodā.**

Abonementa maksa:

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju

Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011,

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,

tālrunis: +371 67326761 vai +371 29439423

Jaunākā informācija sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija

www.twitter.com/briva_latvija

Mājaslapa: **www.brivalatvija.lv**

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

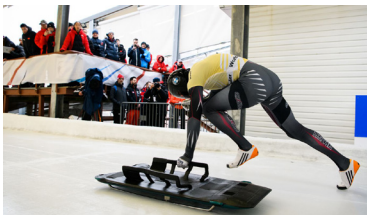

MĀJAS TRASES LĪKLOČI

Sākusies pasaules kausa izcīņa bobslejā un skeletonā. Bobsleja izlasē Pasaules kausa Siguldā posmos piedalījās pieci latviešu piloti. Braucieni notiek divas nedēļas pēc kārtas – no 20. līdz 22. un no 27. līdz 29. novembrim. Ja skeletonistiem un bobslejistiem būs pa divām sacensībām, tad vīriešu konkurencē bobslejā divniekos Siguldā tiks sadalīti četri medaļu komplekti, jo divas sacensības notiek četriem paredzēto vietā.

MARTINAM DUKURAM – 17. SEZONA

Skeletonists Martins Dukurs karjērā 17. sezonu Pasaules kausa izcīņā Siguldā sāka ar uzvaru mājas posmā, bet viņa brālis Tomass Dukurs ieguva ceturto vietu.

Martins Dukurs // Foto: IBSF

Martins bija ātrākais abos braucienos un summā finišēja pēc minūtes un 40,44 sekundēm. Vācieši Felikss Keizingers un Aleksandrs Gasners no uzvarētāja atpalika 0,79 sekundes un dalīja otro vietu. Tomasu Dukuru no pjedestala šķīra 0,14 sekundes.

Dāmu konkurencē pārsteidza Endija Tērauda. Viņa ierindojās ierindojās trešajā vietā Pasaules kausa izcīņas posmā Siguldā.

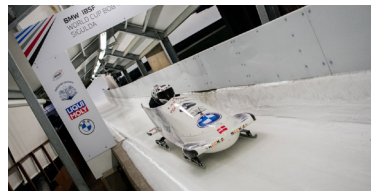

Endija Tērauda

Tērauda uzvarētājam austrietei Janīnai Flokai divu braucienos summā zaudēja 1,40 sekundes, bet otrās vietas ieguvējai nīderlandietei Kimberlijai Bosai – 0,57 sekundes. Tērauda iepriekšējā sezonā bija vadošā pašmāju skeletoniste, un viņai ir priekšroka izmantot Latvijai piešķirto vienu kvotu, taču nav izslēgts, ka kādā no turpmākajiem Pasaules kausa posmiem startēs Dārta Zunte. Tērauda 2019./2021.gada sezonā uzvarēja divos Eiropas kausa posmos un izcīnīja sesto vietu pasaules junioru čempionātā. Tēraudai šīs bija pirmās sacensības Pasaules kausa ieskaitē. Šogad viņa Siguldā startēja Eiropas čempionātā, bet neuzvilka starta numura dēļ tika diskvalificēta.

Bobslejistu sacensībās No Latvijas ekipāžām visaugstvērtīgāko rezultātu sasniedza **Bērziņa/Bebrīša** divnieks, kas startā sa-

sniedza septīto ātrāko laiku un finišēja septītajā vietā. Divu braucienos summā latvieši liderim zaudēja 0,53 sekundes un izcīnīja piekto vietu.

Braucienā Ralfs Bērziņš un Arnis Bebrīšs

Vienu vietu zemāk ierindojās Oskara Ķibermaņa ekipāža, kas otro braucienos sāka ar nelielu misēkli startā, bet trasi izdevās veikt samērā "tīri". Startā uzrādīts trešais laiks, bet braucienā piektā pozīcija. Divu braucienos summā Ķibermaņa ekipāža ierindojās sestajā pozīcijā.

Dāvja Kaufmaņa/Ivo Dana Kleinberga startā bija ceturta ātrākā, bet ierindojās 12. vietā, kas divu braucienos summā ļāva ieņemt desmito vietu. Šī ekipāža vāciešiem zaudēja 0,71 sekundi. Nākamajā nedēļas nogalē turpat Siguldā notiks Pasaules kausa otrā posma sacensības skeletonā un bobslejā divniekiem.

Otrajā sacensību dienā Latvijas bobslejistu palika aiz labāko trijnieka, otro dienu pēc kārtas netiekot pie medaļām. Labāko rezultātu no Latvijas sportistiem sasniedza pilota Ralfs Bērziņa un stūmēja Edgara Nemmes ekipāža, kas ieņēma piekto vietu. Oskars Ķibermanis kopā ar stūmēju Dāvi Sprīngi ierindojās astotajā vietā, bet PK debitanti Emīls Cipulis duetā ar Kristu Lindenblatu ieguva 12. vietu 13 ekipāžu konkurencē. Par sacensību uzvarētāju divu braucienos summā kļuva vācu pilots Frančesko Frīdrihs.

LATVIJAS 3x3 BASKETBOLA KOMANDA RĪGĀ

ar Nauri Miezi, Kārli Lasmani, Anģi Čavaru un Edgaru Krūmiņu (baltajos tērpos) sastāvā Kataras galvaspilsētā Dohā izcīnīja uzvaru Pasaules tūres posma finālā.

3x3 basketbolisti

Ar otro numuru izliktā Rīga finālā ar rezultātu 21:20 uzvarēja Serbijas komandu *Liman*, kas bija šī turnīra favorite. Lasmanis finālā izcēlās ar 11 punktiem, pa četriem Krūmiņam un Čavaram, bet Mieža rēķinā divi punkti.

MĀRTIŅŠ PĻAVIŅŠ DOMĀ PAR OLIMPISKAJĀM SPĒLĒM

Ja nākamā vai aiznākamā gada laikā plūdmales volejbola sezona noritēs ar vismaz desmit turnīriem, kā tas bijis iepriekš, pieredzes bagātais Mārtiņš Pļaviņš ir gatavs smiltis pavadīt vēl vienu olimpisko ciklu, sarunā ar aģentūru LETA stāstīja sportists.

Mārtiņš Pļaviņš

Latvijas vadošie plūdmales volejbola pāri aizvadīto sezonu noslēdza ar startu Jūrmalā notikušajā Eiropas čempionātā. Nevienam no duetiņiem neizdevās ieķīlēt ceturtdaļfinālā, kā rezultātā Eiropas čempionāts noslēgts dalītā devītajā vietā. Pļaviņš/Točs savā pēdējā sezonas spēlē ar 0:2 (17:21, 18:21) piekāpās trīskārtējiem Eiropas čempioniem Nikolai un Lupo, kuŗi Jūrmalā bija izsēti ar piekto numuru. Itālieši vēlāk izcīnīja bronzu.

Sarunā ar LETA Pļaviņš atklāja, ka pirmās nedēļas pēc Eiropas čempionāta veltītas atpūtai, bet nu jau uzmanība jāpievērš kārtējam sagatavošanās posmam pirms gaidāmās sezonas, par kuŗu vēl ir daudz jautājumu, bet ne atbilžu. "Oktobra beigās Latvijas Olimpiskajā vienībā (LOV) izgāju testu, bet treniņus vieglā režīmā sāku vēl nedēļu iepriekš. Tātad iznāk aptuveni četras nedēļas treniņos," par savu grafiku rudens laikā stāsta Pļaviņš. "Pēc testa rezultātiem nācās veikt korekcijas treniņu plānā, lielāku uzmanību veltot skriešanai. Ar Edgaru Toču nedēļā kopā aizvadām laikam trīs treniņus, bet pašam man ir deviņi treniņi nedēļā." Viņa un Toča fiziskās sagatavotības plāni atšķiras. Tāpat treniņos netiek izmantotas bumbas, tāpēc abi pārinieki dienu dienā treniņus neaizvada kopā.

ALPĪNISTS ATIS PLAKANS KALNOS ŠVEICĒ

Viena no augstākā un reizē skaistākā Eiropas kalna Materhorna pakājē Šveices ciematā Cermatā pēdējos gadus dzīvo viens no Latvijas zināmākajiem alpīnistiem Atis Plakans, kuŗš vasarā strādā par kalnu gidu, bet ziemas sezonā ir slēpošanas instruktors.

Taku skrējējiem Atis Plakans (*attēlā*) zināms kā pirmais latvietis, kas apskrējis Monblānam slavenajā 170 kilometru *Ultra-Trail du Mont-Blanc*. Deviņdesmito gadu sākumā divkārt pieveikts skrējiensoļojums Rīga-Valmiera ar labāko rezultātu tuvu 16 stundām, savukārt Anša Epnara iedvesmots Tautasdziesmas maratonu noskrējis trīs stundās un 26 minūtēs.

Materhorna smaile

Kalnu slēpošanas instruktoram sezona parasti sākas decembrā pirmās nedēļas nogalē, kad kalnu slēpošanas trašu kopgarums sasniedz 350 kilometrus. Īsi pirms tam iespējams testēt jaunākās slēpes un nozares ekipējumu. Šobrīd slēpošanas trašu garums sasniedz 25 – 27 kilometrus, kur ar saviem kollegām ikdienā slēpo Atis Plakans,

Nosacīti iesprostots ielejā, šovasar kā kalnu gidu Atis Plakans pabijis ne tālāk par pārdesmit kilometriem no Cermatas, četrstūkstosniekos uzvedot klientus aptuveni 20 reizes. Kalnu pārgājiena jeb trekninga maršrutā "Spageti tūrē", kas savu nosaukumu ieguvusi, atrodoties uz Itālijas robežas, kopā ar kādu klientu no Somijas pabūts 12 virsotnēs četros kilometros virs jūras līmeņa.

Savā karjērā Atis Plakans vairākkārt bijis astoņstūkstosniekos, šogad tika atcelta augusta ekspedīcija un tās vadīšana septiņstūkstosniecē Pamira kalnos, kur iepriekš būts sešas reizes. Tāpat pandēmijas laikā septembrī un oktobrī pajuka brauciens uz Dienvidamerikas kalniem Peru.

EINARS FOGELIS – STARPTAUTISKĀS KAMANIŅU SPORTA FEDERĀCIJAS PREZIDENTS

Latvijas pārstāvis Einars Fogelis bija vienīgais kandidāts uz Starptautiskās kamaniņu sporta federācijas (FIL) prezidenta amatu, apstiprināja FIL preses dienestā.

Einars Fogelis

Līdzšinējais prezidents Jozefs Fendts februārī paziņoja, ka tuvākajā kongresā pametīs organizācijas prezidenta amatu. 73 gadus vecais vācietis amatu pameta pēc vairāk nekā 26 gadu darba. Viņš savu lēmumu pamatoja ar to, ka vēlas vairāk laika veltīt privātajai dzīvei. FIL ģenerālsekretāra amatu tobrīd pildīja Fogelis, kuŗu Fendts vēlas redzēt kā savu pēcteci. Kongresam bija jānotiek jūnijā, bet *Covid-19* pandēmijas dēļ tas tika pārcelts uz rudenī un norisinājās attālinātā formātā.

Starptautiskās kamaniņu sporta federācijas (FIL) kongresā par FIL prezidentu vienbalsīgi tika ievēlēts Latvijas pārstāvis Einars Fogelis. Fogelis ir pirmais Latvijas pārstāvis, kuŗš kļuvis par kāda olimpiskā sporta veida pasaules federācijas prezidentu. Parasti prezidenta vēlēšanas notika klātienē ar biļetenu palīdzību, bet šoreiz tās notika tiešsaistē, taču arī aizklāti. Lai kļūtu par FIL prezidentu, kandidātam bija jāsaņem vismaz puses biedru atbalsts. Par Fogeli nobalsoja visi 30 balsosjušie, bet viens biļetens netika nosūtīts. Pēc prezidenta kandidāta iepazīstināšanas ar sevi jautājumi Fogelim netika uzdoti. Apsveicam Einaru Fogeli jaunajā amatā! Paziņots arī, ka FIL jubilejas 70. kongress 2022. gadā notiks Latvijā.

TENISS

Latvijas tenisiste **Kamilla Bartone** Igaunijā uzvarēja Hābnēmes W15 turnīrā, izcīnot savu pirmo Starptautiskās Tenisa federācijas (ITF) titulu.

Finālā Bartone (WTA rangā 912. vietā) ar rezultātu 6:3, 6:4 pārspēja nīderlandietei Juditu Visheru (WTA 745.). Par uzvaru turnīrā viņa nopelnīja desmit WTA vienspēļu ranga punktus.

P. Karlsons

MATĪSS KUKAINIS
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346